

SLOVENSKI NAROD.

Priloga vsak dan svečer izvenredni nedelje in praznika in voja po postu prejemar se avstro-ogrsko cesarstvo in vse leto 20 K, na pol leta 10 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, na pol leta 12 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 3 K. Kdor hoče sam post, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčije eslo leto 28 K, za vse druge države in Ameriko leto 30 K. — Na naročbo brez listovnega preložitve avstrijske se ne oira. Za omanila se plačuje od petorastopne peti-vrste po 14 h, če se omanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni naj se imelo izkazovati. Poročila se ne vračajo. Uredništvo in avtorizacije v Krasnovih ulicah št. 1. Upravištvu naj se blagovoljivo pošiljati naročila, reklamacije, omanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Položaj v Srbiji.

—ut. Belgrad, 20. okt.

Ako bi se položaj v Srbiji hotel označiti na kratko, morali bi ga primerjati položaju na kakem vulkanu. Vulkan je večkrat tako miren, on se tako pritaji, da ne bi nihče niti pomisljal, da se v njem kuha nekaj takega, kar nosi opustošenje in smrt okoli, ako izbruhne iz kraterja.

Tako je sedaj v Srbiji in posebno v Belgradu. Večkrat imajo ulice tako navadno zunanost, da bolj navadne že več imeti ne morejo in dopisniki tujih listov, ki jih je v Belgradu in Zemunu vse polno, javljajo svojim listom, da so se duhovci v Srbiji popolnoma pomirili. Ali v istem času ko časnikarji na zemunski pošti oddajajo take svoje brzojavke, začnejo se premikati po belgrajskih ulicah silne množice ljudstva, razlegajo se bojne pesmi, manifestira se pred poslaništvu prijateljskih velikih sil, pred kraljevim dvorom in pred stanovanjem prestolonaslednikov. Včeraj zjutraj je prišel v tiskovni oddelek ministrstva zunanjih zadev posebni dopisnik »Berliner Localanzeigerja« ves obupan in je ternal: »Snoči ob šestih sem brzojavil svojem listu, da je v Belgradu popoln mir in ponoči so bile potem tako burne demonstracije, a jaz sem v Zemunu mirno spal.« Ta dopisnik se je tolažil samo s tem, da so se tudi drugi njegovi tovariši — ki tudi po večini stanujejo v Zemunu — ravno tako zmotili.

Nevarnost, da nastane vojna, postaja vedno večja, ker so šanse, da bi Srbija dobila zahtevano kompenzacijo, vedno manjše. Avstro-Ogrska niti slišati noče o tem, da bi Srbija dobila kompenzacijo v teritorijalnem razširjenju, nego obljubuje Srbiji donavsko-jadransko železnico! To pa za Srbijo nobena kompenzacija ni, posebno zato ne, ker bi ona donavsko-jadransko železnico dobila tudi brez intervencije velikih sil. Ali Srbija hoče, da ta železniška zveza teče čela po njenem ozemlju, oziroma po ozemlju njene posestrime Črne gore, in to bi bilo samo v slučaju, ako bi se Srbija — ali pa Črna gora, kar je popolnoma vseeno — teritorialno povečala tako, da se izbije oni klim, ki ti dve srbski državi razdvaja eno od druge. Ako se to ne doseže, je vojna neizbežna.

In mogoče je, da se velike sile, ki so dosedaj bile dobro razpoložene napram srbskim zahtevam, ne zavzamejo na konferenci za te zahteve z

ono odločnostjo, ki bi bila potrebna, da se nažene na popuščenje one, ki so tem zahtevam nasprotni. Iz naj-novejših vesti je razvidno, da srbske šanse v istini ne stojijo posebno dobro in zato je prestolonaslednik Gjorgje rekel ministru zunanjih zadev, dr. M. Milovanoviću, ko se je odpravil na pot v evropske prestolnice, da naj ne pozabi, da govori v imenu 250.000 bajonetov in da se naj vrne v domovino edino potem, ako je govoril tako odločno, kakor more govoriti človek, ki ima za sabo 250.000 bojevnikov.

Zdi se, da Srbija ne bo čakala rezultata evropske konference, nego samo na povratak ministra zunanjih zadev. Ako gospod dr. Milovanović pri svojih obiskih v prestolnicah velikih sil dobi vtisk, da Srbija ne more pričakovati take kompenzacije, ki bi jo mogla zadovoljiti, se ne bo čakalo na rezultat konference, ker potem bi se Srbija morala boriti proti sklepom cele Evrope, a tako bi z vojno vplivala na sklepe te konference, ker Evropa se danes ničesar tako ne boji kot vojne na Balkanu.

Na odločitve o tem, ali bo vojna ali ne, vsekakor ne bomo dolgo čakali — kvečjemu mesec dni.

Kolikor mi je znano, je od vseh listov »Slovenski Narod« prvi poročal o projektu, da se Srbiji da taka kompenzacija, da se ji prisodi del Bosne in se jo tako spoji s Črno goru. Ta dopis je bil moj in zato se moram pečati malo s »Slovenecem« trditvijo, da je to bila prazna kombinacija. Ne samo, da to ni bila prazna kombinacija, nego sem jaz ravno s tem dopisom dokazal, da sem dobro informiran o vsem, kar so drugi listi o tem projektu govorili šele nekoliko dni pozneje, ko je prišla na javnost tudi 7. točka programa za konferenco, ki ga je izdelal ruski minister zunanjih zadev Izvoljski. Ta program je objavil tudi »Slovenec« zelo pozno in menda v isti številki, v kateri na drugem mestu trdi, da je moja vest bila prazna kombinacija!

Istina je, da se je položaj od takrat bistveno spremenil, ali sem jaz tudi o tem javljal, a za prvo moje vest o kompenzaciji Srbiji se ne samo ne more trditi, da je prazna kombinacija, nego se, nasprotno, mora priznati, da sem za prvotni Izvoljskega program konference izvedel nekoliko dni pred njegovo publikacijo. Sicer pa je to »Slovenec«, priobčivši dotični program, indirektno že sam priznal.

Moram korigirati še nekatere vesti »Slovenec«, in sicer vesti o orožju, ki ga ima srbska vojska. »Slovenec« o tem orožju govori zelo zaničljivo, a znana je stvar, da ima Srbija boljše orožje od same Avstro-Ogrske. Predvsem ima Srbija brzostrelne topove, katerih Avstro-Ogrska še nima. Ti topovi, ne samo da niso nezanesljivi in slabi, kakor to trdi »Slovenec«, čigar uredniki teh topov gotovo še niso videli, nego so naravnost izborni. »Slovenec« trdi, da se je en top pri poskušnji razletel in ubil nekoliko mož. Jaz se pa spominjam, da je o teh poskusih priobčila dolgo poročilo »Laibacher Zeitung«, ki gotovo nima nobenega poudarka hvaliti srbske topove, pa je vendar poročilo polno hvale o teh topovih, a o kaki nesreči pri poskusih niti govora ni. Ni mi znano od kod je »Laibacher Zeitung« to poročilo dobila, ali to je gotovo, da poročila za ta list ni pisal kak srbski generalistični častnik! To mi bo veroval gotovo tudi »Slovenec«.

Srbska brzostrelna puška je tudi novejša in boljša od avstrijske, kar se bo najbolje pokazalo v vojni, ki je, kakor vsa znamenja kažejo, takojtak neizogibna. Smešna je trditev, da se v vojnem arsenalu v Kragujevcu popravljajo puške, ki se nabijajo od spredaj! Čudno, da »Slovenec« ne trdi, da se popravljajo tudi stare puške na kremen! V Kragujevcu se iz pušk, v katere se odzadaj meče po ena patrona, delajo repetirke. Imel sem tako prenovljeno puško v rokah in moram reči, da ni nič slabjša od avstrijske Manlicherke, ki jo tudi poznam. Te puške bodo nosile v vojni najstarejši razredi rezerve in prostovoljci in »Slovenec« naj bo osvedočen, da bodo tudi te puške jako dobro funkcionirale!

Vsako reči treba najprej dobro poznati in potem šele govoriti in pisati o nji. Od »Slovenca«, kakor tudi od drugih listov, se ne more zahtevati, da bi oni znali za vsako malenkost po celem svetu, ali se lahko zahteva vsaj to, da ne trdijo z vsoto gotovostjo reči, o katerih istinitosti sami niso popolnoma osvedočeni.

Ljubljanski dogodki v avstrijski delegaciji.

Budapešta, 20. oktobra. Pri razpravi o vojnem proračunu je z vojnim ministrom govoril del. Klofač, ki je dokazoval, da najnovejšo zvišanje plač ne bo zadovoljilo častnike, ker pridejo posebno častniki nižjih kategorij celo na slabše. Po-

tem se je govornik obširno bavil z dogodki v Ljubljani. Zahteval je, naj se vsižbeni predpisi o rabi orožja pri nemirih nemudoma spremene. Brezdvomno je dognano, da se je streljalo od zadi. Trditve, da so demonstranti metali na nekega častnika kamenje, ni resnična. Govornik je izjavil, da je prepričan, da je krvavo klanje v Ljubljani bilo dogovorjeno. Zahteval je, naj se proti poročniku Mayerju takoj uvede vojaška kazenska preiskava in preventivni zapor. Nadalje je govornik zahteval primerno dislociranje vojaštva po večini narodnosti prebivalstva. Slovansko prebivalstvo šele potem ne bo videlo v armadi več svojega sovražnika, ako se ne bo več dajala prednost nemškemu elementu v armadi. — Del. dr. Korošec se je tudi obširno bavil z ljubljanskimi dogodki. Govornik je rekel, da je ljubljansko krvoprelitje pripisovati le frivolnosti enega poročnika in sovražnemu duhu, ki vlada zadnje čase pri 27. pešpolku. Postopanje poročnika Mayerja in njegovega oddelka se mora najstrožje grajati. Poročnik Mayer je skušal tudi vplivati na vojake, da bi krivo pričali. Govornik mora v imenu slovenskega naroda zahtevati, da se 27. polk odpravi iz Ljubljane; nadalje da pri pouličnih demonstracijah ne zapovedujejo vojaštvu nezreli mladi ljudje, temuč starejši častniki.

Deželni zbori.

Gradec, 20. oktobra. Poslanec Rathausky je utemeljeval predlog za zboljšanje plač učiteljstvu. Govornik je naglašal veliki pomen učiteljstva, ki pa se mu tudi mora dati potrebno za življenje, da bo moglo svoj poklic izvrševati z veseljem in ljubeznijo. Sicer dežela Štajerska trtjuje mnogo za šolstvo. Za leto 1909 izkazuje deželni šolski fond 6,473 000 K potrebščin. Ako pa hoče dežela biti učiteljstvu pravična v duhu državnega šolskega zakonika, dobiti mora izredno pomoč. V prvi vrsti je treba revidirati krajevne plačilne razrede, zvišati začetno plačo ter dovoliti draginjske doklade. Stara in upravičena je tudi zahteva, da se dveletno službovanje pred izpitom učiteljske usposobljenosti šteje v pokojnino. To se predvsem zahteva v predlogu. Za nadaljnjo pomoč pa se naj pokliče država. Predlog se je izročil naučnemu odseku.

Posl. baron Rokitsansky je predlagal, naj se ob enem z novo volilno reformo predloži v sankcijo tudi zakonski načrt, s katerim se uvede za štajerski deželni zbor volilna obveznost. Predlog se je izročil političnemu odseku. — Posl. Roš je poročal o predlogu poslancev dr. Jančkoviča in dr. Ploja glede nabrežnih obzidav Save pri Sevnici.

Izgredi na Češkem.

Praga, 20. oktobra. Snoči so se v Karlovih varih ponovili izgredi proti Čehom. Nemci so pobili šipe na vseh nemških javnih in privatnih hišah ter potrgali napise. Demonstrantje so tudi policaje in orožnike napadli s kamenjem, vendar se ni rabilo orožje proti njim, celo aretirali so le eno osebo, dočim so si drugih razgrajavev policaji le zapisali imena. Uočinski svet je izjavil, da so demonstracije zakrivilo Čehi ter je le tedaj mogoče jamčiti za mir, ako se napravi v Pragi red.

Pražki mestni svet je v izredni seji protestiral proti izzivanju nemških dijakov. Mestni svet je tudi obsodil poškodbo tuje lastnine ter zahteval, naj se odpokliče nepotrebno vojaštvo, ki duhove le razburja, ker zadostuje policija za vzdrževanje miru in reda. — Večina čeških časopisov je bilo danes zaplenjenih. Čas je priporočal, naj se proti demonstrantom uporabljajo le brizgalnice mestnih hidrantov, ne pa nastopati z vojaštvom proti razgretim duhovom.

Budimpešta, 20. oktobra. Cesar je baje naspram ministrskemu predsedniku baronu Becku ostro grajal praške izrede. Češki delegatje so brzojavili narodnemu svetu v Prago, naj izda poziv na narod, da opusti nadaljne demonstracije.

Homatije na Balkanu.

Kaj bo s Sandžakom?

Dunaj, 20. oktobra. Pogajanja med Avstrijo in Turčijo zaradi aneksijske Bosne in novega stanja v sandžaku Novi pazar so se že pričela. Avstrija hoče dokazati Turčiji, da potrebuje vsled opasnega gibanja v Srbiji in Črni gori za znova pridobljeni Sandžak posebnega varstva. Tako varstvo ponudi Turčiji seveda Avstro-Ogrska sama, ki se ne boji za Turčijo, temuč le zato, da bi se potom Sandžaka mogli Srbija in Črna gora združiti. Avstrijsko varstvo Sandžaka bo v tem, da Avstrija to deželo brani pred srbskimi in črnogorskimi napadi.

Bolgarsko-turška pogajanja.

Sofija, 20. oktobra. Ministrski svet je sklenil, da se Bolgarija začne

LISTEK.

Hiša v dolini.

Novela. Spisal dr. Ivo Šorli.

(Dalje.)

— To so le sofizmi od vaše strani in vi mislite seveda, da ne bo tako, je rekla prezirljivo. Ampak tolaži me, da vam lahko dokazem, ali bo ali ne!

Moral sem se odpraviti, ker gospod pesnik bi se bil lahko vrnil vsak hip.

— Ali se boste mogli toliko premagovati, da se ne izdate. sem jo vprašal.

— O, to ne bo niti tako težko, se je nasmehnila. Najino razmerje je itak že dolgo časa le bolj prijateljsko, pravzaprav le skupno življenje občudovalke in občudovalca. Zdaj ko vem o princu, seveda razumem...

Ob spominu na to je zopet zavrelo v njej in dala mi je trdno svoj besedo, da jo smem pričakovati danes teden na dunajskem južnem kolodvoru ob šestih zvečer.

— Ali me ljubite, Marija? Samo to mi še povejte! sem prosil.

Pogledala me je, da nisem vedel, kaj misli; in potem je rekla počasi, — kakor da je zdaj izvenel, slišim njen polni, globoki glas, —

— Ljubi vsaj ste mi vsekakor. Ali vas ljubim, vam povem, ko se poleže nekoliko sovrastvo do onega v meni. Naj vam bo dovolj, da se ne bojim iti z vami.

Poljubil sem ji roko in sem šel. Gospod Suša je gledal nekaj časa molče predse. Naenkrat se je glasno zasmeljal in me je pogledal.

»Kaj niste imeli tudi vi že kdaj želje, da bi se srečali samega sebe prav takega kakor ste bili pred petimi, desetimi leti v kakem prav bedastem položaju ali razpoloženju, da bi naknadno obračunila? Kako sem stopical jaz oni dan tod semle po tem kamenju! Pomislite: drugemu ženo odpeljati, krasno, duhovito ženo! In še da nihče ničesar ne ve! Dogodek prvega reda! Cele noči nisem spal potem, tudi na Dunaju ne. Kaj bo ženin pred poroko! Vse lepo: lepa, nežna, bela nevestica..., a tu sem čakal — žene, kipeče in neužite žene! Greh je, ki je življenju, kar so dišave jedem, naj rečejo, kar hočejo!

Ampak spekel sem se, prijatelj! Še misliti ne smem!

Prišla je, seveda je prišla, ko je rekla in je bila huda na onega; in jaz sem seveda mislil, da bo zdaj kar takele po domače. Toda...

Veste kaj, saj je preneumno, da bi vam pravil vse to. Spočetka še misli človek, da se gospa morda le delajo; ali pa, da ne marajo, če bi človek

mislil, da so mu samo za tako; ali pa, da pričakuje, naj bi jo šele zapeljal, dasi je vrag zapeljivati, če ti dovoli komaj roko poljubiti in te tako trdo vika, kakor da nista skupaj — ubežala! Spočetka, pravim, si misli vse mogoče, a ko je poteklo že štirinajst dni in ste še vedno tam, kjer ste bili in smete zanjo kvečjemu službe iskati, knjige za njen denar kupovati, — neverjetno pametne knjige! — ali jo spremljati vsak dan po enkrat edino v kavarno, kjer vrhu tega že zopet večinoma le čita, — potem niti misliti ni ničesar več...

In glejte, — moja ljubezen se je pričela ohlajati. Menda le naravno. Še osel izprevidi, da ne bo nič, če mu obesimo krmo previsoko in se slednjič neha zaletavati kvišku; samo med ljudmi se jih najde, ki jih tako naskakovanje le še bolj podžiga.

Med te jaz nisem spadal, pravim. In dal sem ji umeti in čutiti, da nisem le njen sluga. Verjemite mi, da bi se bil zdaj, ko sem postal že tako krotak in ponižen, zadovoljil tudi že samo z gorkim pomenkom in s še tako nedolžnim znamenjem, da me ima rada; toda nič je vendarle nič in nič drugega. In vkljub vse ljubezni sem ostal vendar še vedno ponosen kavalerist.

In prišel je dan, ko sva se rezko razgovorila: To se pravi: jaz sem postal rezek, zakaj ona me je ves čas,

ko sem jaz razburjeno govoril, samo mirno gledala. In ko sem končal, se je nasmehnila in rekla:

— Zakaj mi očitate, prijatelj? Ali ste kaj na slabšem, nego ste bili lansko leto ob tem času? Razen tega namreč, da prihajate vsak dan po enkrat k meni; če vam je ljubo seveda; ker Bog ne da, da bi se radi mene nalagali neprijetne dolžnosti.

— Da nisem nič na slabšem nego prej? sem vzkrikel. Kaj pa to, da mi vse vre v glavi in da nisem zmogel nobene druge misli več nego na vas, da so napeti vsi živeci, da ne spim cele noči, da trpim kakor bi ne privoščil smrtnemu sovražniku? Ali je bilo to tudi lani?

— Kaj sem jaz kriva? je skomizgnila.

— Vem, da niste vi krivi! sem jo ježno zavrnil. Katera pa je kriva, če se zaljubi kdo vanjo, in kdo je kriv, če se katera zaljubi vanj? O, tudi meni se je zgodilo, da sem jih videl mreti: A dasi nisem mogel nič za to če jih nisem ljubil, sem čutil vendar globoko usmiljenje z njimi. Tako je na svetu, gospa, da se čuti vsak čuteč človek vendar krivega ali kakor že hočete to imenovati, ko ga ljubi brezupno nekdo, in da se čuti zato tudi dolžnega lajšati bolečine, ki jih je že tudi nehoti provzročil... Ne vem, kako srce ima, kdor tega ne razume!

— In kaj zahtevate od mene? je vprašala tiho.

Pogledal sem jo in privrelo mi je res samo iz srca.

— Pokažite mi vsaj včasih, da ste mi dobri. Nič več!

— A izpočetka ste upali vendar več! je rekla še bolj tiho in je gledala v tla.

Priznal sem ji brez pomisleka. — A zdaj, ko vidim, da ste res drugačni, nego sem mislil, nočem, verjemite: nočem drugega, nego da ste mi vendar nekoliko več nego le mrzla tujka, sem vzdihnil.

Vstala je in me je dolgo gledala. — To je zdaj prvi dokaz vaše ljubezni! je vzkliknila mehko. O, le glejte me. A še rajši poglejte vase in priznajte, da ste mislili doslej edino nase in da se je zdaj prvokrat zganilo res nekaj tudi do mene v vašem srcu. In zato zdaj zaslužite, da vas poplačam za to lepo čuvstvo.

Stopila je hitro k meni, me je dvignila k sebi in mi je pritisnila na ustnice prisrčen, gorak poljub. In nato je pristavila:

— In to je bil tudi edini lep hip, ki sem ga imela, odkar sem odšla z doma in sem tu gori. O, to vaše življenje!

— Seveda, če vas pa nikakor ni spraviti! sem rekla. Vrzite se z mano življenju v naročje in potem šele boste imeli pravico govoriti!

s Turčijo direktno pogajati zaradi orijentalne železnice. V ta namen je tudi sklicano sobranje. Za ugodno znamenje se tudi smatra, da sta prišla v Sofijo odlična zastopnika mladoturškega odbora polkovnik Fejkbeg in major Fehti-beg. Obisk ima namen zblíževanja med Bolgarijo in Turčijo, iz katerega zblíževanja naj bi se izcimila svesa med obema državama. Pogajanja posebno pospešujeta francoska poslanika v Sofiji in Carigradu. Kralj Ferdinand je sporočil francoski vladi, da prizna Turčiji kompenzacije Minister Pichon je to izjavo takoj naznanil turškemu veleposlaniku Naum-paši.

Minister Paprikov je izjavil angleškemu in nemškemu zastopniku, ki sta interpelirala, zakaj se Bolgarija mobilizira: „Bolgarija mora biti za vse eventualnosti pripravljena, toda ako morejo veslele pregovoriti Turčijo, da ustavi mobiliziranje ter odpusti že sklicane rezerviste, bo tudi Bolgarija takoj storila isto.“

Izgređi proti avstro-ogrskemu konzulatu.

Kotor, 20. oktobra. V Pristanu pri Baru so Črnogorci hrupno demonstrirali proti avstro-ogrskemu konzulatu. Demonstranti so hoteli poslopje demolitirati ter konzula napasti. S pomočjo stražnikov se je konzulatskemu osoblju posrečilo zadržati naskok. Konzul je v Tivod brzojavil po pomoč, naker sta takoj pripluli oklopnici „Nadvojvoda Ferdinand Maks“ in „Sv. Juri“ s šestimi torpedovkami v Bar. Ladje so izkročale oddelek vojakov, ki so zasedli konzulatno poslopje.

Napad na avstrijsko stražo.

Dubroynik, 20. oktobra. Pri Dugem so Črnogorci prekorčili avstrijsko mejo ter napadli avstrijsko mejno stražo. V boju so padle štiri osebe. Vest potrjujejo privatna pisma avstrijskih častnikov.

Izjava prestolonaslednika Frana Ferdinanda.

London, 20. oktobra. Dopisnik „Standarda“ poroča iz Berlina, da je prestolonaslednik Fran Ferdinand izjavil v privatnem razgovoru, da bo postopanje Nemčije napram aneksiji Bosne in Hercegovine pokazalo pravo vrednost trozveze. Iz tega postopanja bo Avstro-Ogrska lahko razvidela, ali zveza z Nemčijo odgovarja njenim interesom, ali pa bi bilo bolje misliti na druge kombinacije. Baje je še prestolonaslednik pripomnil, da bo za nadaljevanje trozveze, ako dobi sedaj Avstrija lojalno podporo.

Bojevitost srbskega prestolonaslednika.

Beograd, 20. oktobra. Prino Gjorgje je rekel dopisniku pariškega „Journala“: „Morebiti bomo primorani napraviti vojno. Postavimo lahko na bojišče 200.000 moč Borili smo se proti Turkom, ki so dobri vojaki, zato lahko tudi Avstriječem nastavimo prsi, ako nam konferenca ne da zadovoljenja. Bojevali se bomo do zadnje kaplje krvi, da rešimo svojo čast. Zaupanje imam v bodočnost. Anglija, Italija, Francija in Rusija ne smejo zapustiti Srbije.“

Postopanje Turčije.

Carigrad, 20. oktobra. Ministrski svet je razpravljal snoči o programu mednarodne konference, a ni storil definitivnega sklepa. Turška vlada je skoraj docela uverjena, da se bo mogoče izogniti vojni, ker veslele vplivajo v tem pogledu na bolgarsko vlado.

Evropska konferenca in Turčija.

Dunaj, 20. oktobra. V diplomatičnih krogih so prepričani, da smatra Turčija mednarodno konferenco za brezpomembno ter tudi ne pošlje na njo svojega zastopnika, ker se je začela direktno pogajati z Bolgarijo. Ker pa Nemčija prizna konferenci veljavnost le za slučaj, da se je udeleži tudi Turčija, najbrže sploh ne bo mogoče sklicati konference.

Bojkot proti Avstro-Ogrski na Turškem.

Carigrad, 20. oktobra. Vkljub vsem protestom avstro-ogrskemu poslanilstvu bojkot proti avstro-ogrskemu blagu celo narašča. Posebno hud bojkot izvajajo v Dedeagaču, kjer niso dovolili parnikoma avstrijskega Lloyd izkroati blaga. Lepaki po ulicah prepovedujejo kupovanje blaga v avstrijskih trgovinah ter uporabo avstrijske pošte. Obenem z agitacijami proti Avstro-Ogrski pa se vrše demonstracije za Anglijo. Vsak dan prirejajo množice pred angleškim konzulatom ovačije s klici: „Živela Anglija! Proč z Avstrijo!“ Demonstracije trajajo vselej toliko časa, da pride na balkon angleški konzul se zahvaliti.

Dopisi.

Iz Mokronoga. V sled vsestranskega pritiska se je po dolgem času vendar začelo samoslovensko uradovanje ter dobili smo tudi samoslovenski občinski pečat, kar je gotovo že bilo skrajni čas. A žal, da je ta

uradna slovenščina tako žalostna, da bi se nad njo zjokal učence 1. razreda. Tudi novi slovenski občinski pečat je popolnoma v slovniciem oziru zavožen, tako, da dela sramoto celi občini. Kdo je temu kriv? ali g. župan, ali pa njegov tajnik, ali pa oba skupaj. Pozivljamo gospoda župana, da vrže novi občinski pečat v peč ter naroči na stroške krivca novega, ki ne bode delal sramoto našemu narodu. Obenem pa naj naroči za občinsko pisarno »Slovensko slovnico«, ki je za naše razmere najbolj potrebna.

Iz Lok pri Zagorju ob Savi. Kakor je že poročal »Slovenski Narod«, je bila pretečeni teden od 11. do 18. vinotoka tu na Lokah v prostorih g. Vekoslava Ašiča sadna in kmetijska razstava. Koj ob vstopu se je vsakemu obiskovalcu nudil diven pogled na nad 60 vrst najrazličnejšega sadja. Vsak, kdor je posetil to razstavo, se je čudil, da je mogoče z umno sadjerejo doseči tak uspeh. — Jako pregledno so bile razstavljene mnoge vrste jabolk, ki so bila razstavljena v najbolj priporočljiva, priporočljiva in manj priporočljiva. V kratkem razgovoru se je trudil g. Ašič posestnikom razložiti razne pojme o umnem sadjarstvu. Razstavljeno sadje je pridelal večinoma sam, deloma pa nabral od posestnikov v zagorski dolini. Se nekaj je, kar je vsakogar presenetilo. Splošno pozornost in občudovanje so vzbujali uspehi umetnega gnojenja na njegovem posestvu. O tem si lahko ogledamo nekoliko natančnih podatkov glede poskušne gnojenja pese in krompirja. Gnojenje za peso je bilo sledeče v mali množini računano na ha 230 kg kalijeve soli, 250 kg čilskega solitra in 400 kg superfosfata. Pridelek na ha a) gnojenje 100.000 kg; b) negnojenje: 60.000 kg. Vrednost večjega pridelka 400 K, stroški gnojenja pa 170 K, torej dobiček umetnega gnojenja 230 K. — Faktičen uspeh je bil, da je ena pesa tehtala 5 kg. Razmerje gnojenja za krompir pa je bilo na ha: 250 kg kalijeve soli, 150 kg čilskega solitra in 350 kg superfosfata. Pridelek na ha a) gnojenje 25.000 kg in b) negnojenje 19.000 kg. Večji pridelek umetnega gnojenja 6000 kg v vrednosti 360 K. Stroški so bili 140 K, torej je dobiček vsled gnojenja 120 K. Seveda bi bil pridelek znatno večji, ako bi 10% vsled povodnji na njivi ne bilo segnilo. Vendar pa je bil uspeh tolik, da je en sam krompir tehtal 140 kg. — Ker je za posestnike večjih zemljišč tako gnojenje velikega pomena, zato nadaljne podatke radovoljno daje prijateljem kmetijstva g. Ašič, ki je kot strokovnjak znan tudi že po obmejni Štajerski. Obiskovalci razstave pa smo g. Ašiču resnično hvaležni, ko vidimo, da je vnet za napredek in prospeh kmetijstva v naši Zagorski dolini. Upamo, da nas z enakom razstavo presenetiti tudi prihodnje jesen. — ik.

Urada slovenščina tako žalostna, da bi se nad njo zjokal učence 1. razreda. Tudi novi slovenski občinski pečat je popolnoma v slovniciem oziru zavožen, tako, da dela sramoto celi občini. Kdo je temu kriv? ali g. župan, ali pa njegov tajnik, ali pa oba skupaj. Pozivljamo gospoda župana, da vrže novi občinski pečat v peč ter naroči na stroške krivca novega, ki ne bode delal sramoto našemu narodu. Obenem pa naj naroči za občinsko pisarno »Slovensko slovnico«, ki je za naše razmere najbolj potrebna.

Ljubljanski občinski svet.

V Ljubljani, 20. okt.

Predsedoval je župan Iv. Hribar, ki je prečital najprej

zahvalo sofijskega župana

za čestitko k neodvisnosti Bolgarije. Brzojavka se glasi v bolgarsčini: Serdečno blagodarja Vam i na občinskija svet za gorešite pozdravljenja ot bela Ljubljana. Vsekoga je plantelo čuvstvo na slavanski zgovor, vzaimnost i bratstvo. — Kmet Kirkov.

Nadalje je prečital župan.

pismo »Osrednje zveze slovenskih častnikov.«

Pismo pravi med drugim: »Vrnivši se s kongresa slovenskih častnikov, po prekrasnih dneh, ki smo jih preživeli v bratski družbi, spominjamo se z radostjo slovenske Ljubljane, kjer smo bili nekaj dni gostje med brati. Krasni spomini prošinjajo udeležence VIII. kongresa, spojenega s slavnostjo za slovenskega buditelja Trubarja. Blagovolite, čislani gospod župan, naznaniti in tolmačiti topla zahvalo nas vseh slavnemu občinskemu zastopu, celemu mestu in celokupnemu slovenskemu prebivalstvu. Slovenski novinarji nikdar ne pozabijo krasnih, radostnih dni, ki smo jih preživeli med vami. Grozni dogodki, ki so sledili kratko po našem odhodu, oživeli so naše spomine vsled prelite krvi, slovenske krvi, katero smo videli žareti na licih slovenske mladine. Ta jara kri, znamenje nedolžnosti mladeničev, živelj ljubezni narodne, bila je razškrpljena po hodnikih, po katerih smo preje hodili, radujoči se probujajoče se narodne zavednosti; neizbrisno ostane dušam, kako so slovensko mladež gonili in streljali kakor divjačina nemški lovci v imenu državne obrambe, reda in varnosti. Slovenski častnikarji nikdar ne pozabijo te krvi, ki je bila prelita edino zato, ker je kipelja za svojo čast, jezik in narod svoj, a nikdar za —

tujstvo. Napadena je bila slovenska vzajemnost, ranjena z nemškimi svinčom, obupani žalujemo, trpimo, toda ne pozabimo.« — Podpisana sta predsednik Holeček in tajnik Vejava. Dopis se je z velikim oduševljenjem vzel na znanje.

Nadalje je naznanil župan, da je gospa Vera Kosova iz Carskega sela poslala za ranjence in njih rodbine 500 K, občinski svet v Novem Bidžovu pa 50 K. Se je z navdušenim odobravanjem vzelo na znanje.

Potem je župan prečital še celo vrsto brzojavnih sožalnic, ki so jih poslala razna županstva in društva, med drugimi županstva Samobor, Lož, Kranjska gora, zveza županov v Frideku v Sleziji, učiteljska skupščina v Županju itd. Brzojavke se shranijo v mestni registraturi.

Končno je župan prečital še zahvalo upravnega odbora društva »Mladika« za podporo in zahvalo vojaškega zdravnika Trenkla za priznanje, ker se je zavzel za ranjence. Lastninske in pravne razmere novega župnišča pri Sv. Jakobu.

Poročevalec občinski svetnik Plantan.

Kakor znano, je bilo določeno, da ima župno upraviteljstvo pri Sv. Jakobu v Ljubljani prispevati za zgradbo novega župnišča 13.000 K. Župno upraviteljstvo je sedaj naznanilo, da kot tako nima premoženja, temuč se naj prispevek vknjži kot nadarbina. Mestni magistrat je nasvetoval, naj se lastninske in pravne razmere novega župnišča urde sledeče: 1. Cestnemu erarju se prepusti za razširjanje državne ceste v Rožnih ulicah za razširjavo 8 metrov potrebni svet. 2. Mestna občina si pridriži za razširjenje ceste in regulacije ulic potrebni svet. 3. Ostali svet se prepusti šentjakobskemu župnišču kot nadarbina. 4. Nadarbina plača mestni občini takoj dogovorjeni prispevek 13.000 K in stroške prepisa. Sprejeto.

V odbor za obrtno nadaljevalno šolo za prihodnjo poslovno dobo sta bila izvoljena občinska svetnika Dimnik in Likožar. (Poročevalec občinski svetnik Plantan).

V stalni zdravstveni svet

so bili izvoljeni občinski svetniki dr. vitez Bleiweis, dr. Oražen in pl. Trnkoczy, izmed meščanov pa vpokojeni okrajni glavar Lapažne in vodja podkovske šole Schlegel. Župan je imenoval v ta odbor še magistratnega nadkomisarja Jak. Tomca. Dosedanjemu zastopniku vladnemu svetniku Senekoviču se je izrekla zahvala za neumorno delovanje. Končno so bile sprejete nekatere spremembe štatutov, kakor jih je nasvetoval župan. (Poročevalec občinski svetnik Milohnoja).

Naročitev lista »Promet in gostilnac.«

Konzoreij imenovanega lista je vložil prošnjo, naj mestna občina naroči nekaj izvodov tega lista. Poročevalec občinski svetnik Milohnoja je priporočil, naj se naroči 10 izvodov, ki se razdele Simon Gregorčičevi čitalnici, vsem mestnim šolam, prezidiju in posredovalnici za delo in službe. Občinski svetnik dr. Oražen je naglašal, da konzoreij lista lahko smatra ta sklep za priznanje, ker je dosedaj tako vneto deloval, dasi v izgubo. Strokovni list je v naših prerojenih razmerah posebno potreben in važen, ker vabi tuje v deželo ter poučuje gostilničarje. Predlog je bil soglasno sprejet.

Podpora vdovskemu in sirotiškemu pokojninskemu zakladu društva zdravnikov na Kranjskem.

Društvo se je zahvalilo za dosedanj prispevek ter prosi za enako subvencijo tudi za leto 1909. Sklenilo se je, da se dovoli redna letna podpora 200 K. (Poročevalec občinski svetnik Milohnoja).

Poljski čuvaj za krakovski in trnovski log.

»Politično in prosvetno društvo za Krakovo in Trnovo« je prosilo, naj se nastavi za krakovski in trnovski log poseben poljski čuvaj, ker se klati po tem logu razna sumljiva drhal, ki je nevarna imetju in ljudem. Sklenilo se je, da se nastavi z novim letom 1909. tak čuvaj z letno plačo 600 K. (Poročevalec podžupan dr. vitez Bleiweis).

Nakup delnic »Delniške družbe za plinovo razsvetljavo.«

Poročevalec občinski svetnik Plantan je na široko razlagal zgodovino te družbe in o pogajanjih med družbo in mestno občino. Pogajanja so bila brezuspešna. Mestna občina je vztrajala na svojem pravnem stališču ter ni hotela odnehati. Končno se je mestni občini ponudil nakup delnic. Župan je bil pooblaščen, da se je začel z družbo pogajati na podlagi zadnjih bilanc. Župan je nakupil delnic za 355.650 K ter je vsled tega prišlo podjetje v roke novih, slovenskih delničarjev. V rokah starih delničarjev je le 143 delnic. Iz te zgo-

dovine in pogodbe je razvidno, da je mestna občina napravila jako praktično kupčijo. Za transakcijo kupljenih delnic in za nakup še ostalih 143 delnic je treba najeti posojilo 420.000 K, ki se bode amortizovalo v 50 letih. Za amortizacijo in obresti je treba na leto 23.000 K. Pri tem bo imela mestna občina dobiček, ker ji družba mora dati na leto najemnine 10.000 K, 17.500 K pa si prihrani vsled plinove razsvetljave. Najetje posojila se je odobrilo. Sklep se predloži deželnemu odboru, da izposluje pritrditev deželnega zbora.

Dom za dojenčke in otroško varovališče pri tobačni tovarni.

Ljubljanska krajna skupina delavstva c. kr. tobačne tovarne je poslala peticijo za ustanovitev jaslice za dojenčke in otroškega varovališča pri c. kr. tobačni tovarni. Poročevalec podžupan dr. vitez Bleiweis je prečital obširna mnenja zdravniških strokovnjakov o koristi takih ustanov. Župan pravi v svojem dopisu, da je glava delavskih stanovanj, ki jih namerava graditi mestna občina kot jubilejno ustanovo, že stopil v dogovor z vrhovnim ravnateljstvom tobačnega monopola za prispevek. Dom za dojenčke bi moral biti zgrajen v kompleksu tobačne tovarne, da morejo matere nadzorovati otroke. Ustanovitev takih zavetišč toplo priporoča. Sklenilo se je: Prošnja se priporoči ravnateljstvu tobačnih tovarin v nujno rešitev. Oba zavoda morata biti pod strogim zdravniškim nadzorom in v ozki zvezi na zemljišču tobačne tovarne. Delovanje kuratorija mestne višje deklisrke šole.

Dosedaj je bil ravnatelj kuratorija vladni svetnik Senekovič. Ker pa mora biti ravnatelj član občinskega sveta, je Senekovič odložil to dostojanstvo. Župan je predlagal, naj se izreče svetniku Senekoviču topla zahvala za marljivo in trudoljubivo delovanje. Skrbel je za zavod spravlo očetovsko vneto ter je opravljal prve čase celo posle ravnateljstva zavoda. Istotako se izreče zahvala članoma kuratorija prof. Novaku in stavbnemu nadsvetniku Pavlinu. (Poročevalec občinski svetnik Dimnik).

Mestna elektrarna v letu 1907.

Poročevalec občinski svetnik Mally. Dohodkov je bilo 326.209 kron 72 vin., za 10.409 K več kakor je bilo proračunjeno. Izdatkov je bilo 326.209 K 72 vin., za 25.691 K manj kakor je bilo proračunjenih. Čisti dobiček znaša 50.129 K 58 vin. Toka se je proizvedlo 10.443.007 kilovatov. Poročilo se je vzelo odobruje na znanje.

Cestna električna železnica v letu 1907.

Poročevalec prejšnji. Dohodkov je bilo 117.150 K, stroškov pa 116.718 K, tako da je bilo prebitka 377 K 77 vin. Vozilo se je 956.259 oseb. Največ meseca septembra, namreč 89.620 oseb. Vozovi so prevozili celo leto 408.590 km. Stroški za tok so znašali 40.489 K. — Obč. svetnik Likožar je opozarjal, da je uprava sama kriva, da je uspeh tako neugoden. Vožnje od Sv. Jakoba do dolenskega kolodvora so skrajno neugodne. Pa tudi pasa je neprimerna, ker sta na imenovani progi dve pasi, od pošte do Ambroževega trga pa tudi le dve. Govornik je predlagal, naj se razveljavi sklep občinskega sveta, s katerim se je določilo, da v zimskem času vozi od Sv. Jakoba do dolenskega kolodvora le vsaki drugi voz; pa tudi pasa naj bo na tej progi samo ena. Sprejeta sta bila oba predloga, naj se upravo električne železnice naprosi, da napravi novo razdelitev pas in cen. Računski sklep se je vzel na znanje.

Ostale točke so se rešile v tajni seji.

Bratje Slovenci!

Obmejni Slovenci vas prosimo pomoči! Znano vam je, s kako brutalno silo deluje ves nemški element, na čelu mu društvi »Südmark« in »Schulverein«, da se čim preje ponemčijo kraji ob železnici nad Mariborom. Z vso svojo močjo, z vsemi dernarnimi in drugimi sredstvi, ki jih ima »Südmark« na razpolago, so se vrgli naši narodni nasprotniki na Št. Ilj, to je zadnja in obnem najvažnejša slovenska postojanka ob meji. Že več sto tisoč kron je žrtvoval nemški narod v svrhu velenemskih načrtov društva: »Südmark« samo za Št. Ilj. Več sto tisoč kron za potujčenje slovenske zemlje, za ponemčenje slovenskega ljudstva v eni sami župniji. Preubogi smo, da bi zamogli z nasprotniki na enak način tekmovali. Edino le izobraževalno delo med ljudstvom nas še more rešiti in zagotoviti obstanek slovenskega življa v Št. Ilju.

Bralno društvo v Št. Ilju, ki je poklicano, da širi in pospešuje pravo izobrazbo med tukajšnjim ljudstvom, je brez strehe; ne more se vsled tega

gibati in razvijati pravega ljudsko-izobraževalnega dela. Nujna potreba je, da bi društvo imelo svoj »Društveni dom«, kjer bi imeli šentiljski in okoliški Slovenci, posebno mladi, na svoje zavetišče, svoje zbirališče.

Obračamo se torej do vseh rodoljubnih Slovencev brez razlike političnega prepričanja, do vseh slovenskih denarnih zavodov, do vsega Slovenstva, naklonite nam radodarno svojo pomoč. Pomnite, da se gre za rešitev obmejnih bratov! Prosimo torej, milo prosimo, slehernega Slovenca in Slovenko: Darujte za »Društveni dom« v Št. Ilju. Ta dom, v katerem se bomo zbirali tukajšnji Slovenci in se navduševali za nadaljno borbo, bode jasna priča slovenske požrtvovalnosti in ljubavi do hudo stiskanih obmejnih Slovencev. Še pozni rodovi bodo, rojaki mili, se hvaležno spominjali, da ste na tak krasen način pokazali svojo pravo ljubezen do teptane domovine.

Darovi se naj pošiljajo na naslov: »Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju« v Slovenskih goricah ali pa njega blagajniku Franu Zebotu, istotam.

Vsak najmanjši dar se bode hvaležno sprejel in seznan darov v štajerskih slovenskih časnikih objavil. Pripravljalni odbor za zidanje »Društvenega doma« v Št. Ilju.

Franjo Thaler, predsednik. — M. Golob, tajnik. — Fr. Zebot, blagajnik.

Prosimo za pomoč obmejnim bratom!

Zborovanje avstrijskih prometnih zvez v Pragi.

Pogosto se naglašja, da nam bodo pri narodno gospodarskem delu vzor brati Čehi. In res si jih moramo staviti za vzor in njih žilavost v marsikaterem oziru občudovati. Tako tudi na polju tujskega prometa.

Četudi so Čehi svojo deželno zvezo za tujski promet pozneje ustanovili kakor mi, nam bodo tudi glede tujskega prometa kmalu kažipoti in voditelji.

Češki deželni zvezi načeluje cesarski svetnik Reinhard, odlični in vpliven mož, tajnik je nadsvetnik Novák, ki se je s pravo češko energijo in inteligenco lotil tega posla. Njegova zasluga je tudi, da se je zadnje zborovanje avstrijskih prometnih zvez vršilo v Pragi, dočim se ta zborovanja doslej vršila izključno na Dunaju. S tem so Čehi dosegli velik moralni uspeh, ker so tudi vsi nemški zborovalci priznali s spoštovanjem in hvalo veliki napredek Prage in krasoto jubilejske razstave.

Za zborovanje so bili določeni 11. in 12. oktober. Na predvečer 10. oktobra je bil v veliki restavraciji Fran Josipovega kolodvora sprejem delegatov in je k temu sprejemu došlo izredno veliko število čeških državnih in deželnih poslancev, svetnikov trgovske zbornice in drugih odličnjakov. S tem so Čehi pokazali, da se izredno zanimajo za tujski promet. Na sestanek so prišli kot prvi gostje Slovenci in sicer zastopnika kranjske zveze gg. Krisper in Mencinger ter zastopnik goriške zveze dr. Treo. Ob 10. uri so prišli z vlakom delegati drugih kronovin in zastopniki raznih ministrstev. Sprejem je bil presrečen, pričelo se je kmalu prijateljsko in prijetno občevanje.

Drugo jutro so si ogledali od poslanci veliki potovalni biro češke zveze, kjer so dobili kuvert z ilustriranim, lično vezanim vodnikom po Pragi, vabilom na razstavo in na častni zajtrk v mestni dvorani ter zvezkom prostih vstopnic do praških znamenitosti.

Zborovanje se je vršilo v posvečevalnici praške trgovske zbornice. Kot važne navajam sledeče točke zborovanja. Štatut centralne konference naj se spremeni in naj se izvrši sprememba tudi glede vodstva. Državne podpore deželnim zvezam naj se zvišajo. Zboljšajo naj se železniške zveze med Avstrijo in Rusijo ter odpravi na avstro-ruski meji takomerenovano vidiranje potnih listov. K tej točki je poudarjal zlasti zastopnik Galioje, da Poljaki ne marajo več hoditi v letovišča v Nemčijo in da zato z veseljem pozdravljajo v Avstriji vsako olajšavo v prid poljske turističke. Zastopniki vseh zvez so se gorko zavzemali za te spopoln tve in zastopniki kompetentnih ministrstev so obljubili zboljšanja.

Pozornost je vzbudil stvarni referat tajnika češke zveze o statistiki tujskega prometa in o sedanjih tozadevnih pomanjkljivostih vladnih naredb. Ministerijalni referent za statistiko je tudi k tej točki zagotovil spopolnitev.

Končno je predlagal zastopnik kranjske zveze dr. Krisper, naj delavsko ministrstvo nakazuje posebnim zvezam posebne podpore v ta namen, da morejo prirediti primerne

(Dalje v prilogi).

prostora za izložbe. Tudi ta predlog je bil soglasno sprejet. Po končanem zborovanju so se odpravili delegati s posebnimi salonskimi vozovi mestne električne železnice na razstavo, kjer je bil v paviljonu trgovske zbornice čistoizjajni sprejem. Nato so se udeležili delegati sijajnega banketa, ki ga je njim na čast pripravil izvrševalni razstaveni odbor. Po banketu so si delegati do poznega večera ogledali razstavo, ki je pravi izraz češkega naroda, in ki kaže solidnost, temeljitost in veljkanski napredek češkega naroda. Ker se je o velikem pomenu te razstave že veliko pisalo, si lahko prihranimo vsak podroben opis.

12. oktobra je bil sijajen sprejem delegatov v starostni hiši. V zgodovinski zborovalnici je podpravljal dr. Groš v imenu vseh se mu je zahvalil dr. Selliger iz Grada. Na povabilo vseh so se podali na to delegati v malo dvorano, kjer je bil pripravljeno izborni in elegantski bufet. Točilo se je belo in rdeče melniško vino iz kleti kneza Lobkovic. Tu se je spregovorilo več napitnic in sicer je govoril kot prvi galiski delegat, ki je napil župana in češki zvezi, pri tem se je spominjal vezi, ki vežejo od nekdanj Poljake in Čehe. Odposlanec iz Bregeca Ettinger se je zahvalil za krasni sprejem in vabil Čehe, naj obiščejo alpsko kronovino. V imenu kranjske in goriške zveze je napil župana in mestu Pragi dr. Krisper, ki se je zahvalil za veliko presrčnost in koudno vabil, naj Čehi zahajajo mnogoštevilno v kraljestvo Triglav in na solnčno Adrijo. Živahno odobravanje napitnice med številnimi navzočimi Čehi je sledilo govoru. Kot zadnji je napil delegat iz Galicije zlati Pragi in poudarjal, da je sicer razdalja med Bukovino in Prago velika, vendar pa srčna vez najbližja. Župan je obdaril nato delegate še s krasno ilustrovanjo knjigo mesta Prage, ki jo je vsak kot drag spomin na prijetno bivanje v Pragi z veseljem vzel s seboj. Nato so si ogledali odposlanca pod vodstvom magistratnega ravnatelja dr. Malja še zgodovinsko znamenitost staromestne hiše, ter se na to razšli na vse kraje.

Zastopnika kranjske zveze sta se opoldne vrnila v staromestno hišo, da bi se osebno poklonila županu. Ker ga ni bilo doma, pustila sta mu svoje posnetke ter ob enem izročila za njega krasni album „Slike iz Kranjske“ s primerno spomenico.

Te dni je došlo od praškega župana jako laskavo zahvalno pismo dr. Krisperju.

Gostoljubni sprejem Čehov v Pragi, ki so posebno odlikovali Slovence, in laskavo županovo pismo so nam dokaz, da bomo v prometnih zadevah delovali s Čehi skupno, kar bo gotovo obema narodoma v veliko korist.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. oktobra.

Dogodki dne 18. septembra v Auerjevi gostilni. Sprejeli smo in pridobujemo to-le pismo:

Centj. uredništvu „Slov. Naroda“ v Ljubljani.

Sklicevaje se na § 19 tisk. zakona, prosim, da v prihodnji številki Vašega cenj lista sprejmete glede na Vaše poročilo o kazenski razpravi proti g. inž. Prelovšku v št. 245, naslednji popravek:

Če se trdi, da sem jaz kot priča izpovedal, da povodom mojega uradnega poslovanja v Aurovi gostilni ni z menoj nihče govoril, je to neresnica. Jaz sploh o tem nisem bil kot priča vprašan in tudi drugače nisem imel povoda izjaviti se, ali sem govoril z g. dr. Oražnom. Sicer pa bi bil gotovo izpovedal, da sem govoril nekaj stavkov z g. dr. Oražnom kot hišnim gospodarjem v namenu, da se ohrani mir v gostilni. Med mojim in dr. Oražnovim pričevanjem ni torej nobenega protivolja.

Ako se nadalje trdi, da ravno zato, ker sem govoril z g. dr. Oražnom, ni mogoče, da bi bil jaz ves kritičen čas natančno opazoval obtoženca g. Prelovška, moram temu nasproti poudariti, da je bilo to popolnoma mogoče. Kajti, tudi tistih par trenutkov, ko sem govoril z gospodom dr. Oražnom, stal sem tako, da nisem blizu stojičega gosp. Prelovška niti za trenutek iz vida pustil, in zlasti takrat ne, ko je žendarm med mano in dr. Oražnom skočil proti g. Prelovšku in ga zagrabil.

Tudi je neresnica trditev, da bi bil jaz vsled vseh dogodkov „strašansko razburjen, popolnoma zmešan“. Tekom svojega 25letnega službovanja v Trstu, Zadru in Ljubljani sem interveniral pri mnogih velikih bolj resnih prilikah (demonstracijah, izgredih), a nikdar se mi ni moglo očitati, da bi bil radi tega postal „strašansko razburjen“ ali celo „popolnoma zmešan“. Tako, mene kompromitirajočo trditev, moram tembolj v današnjem slučaju zavračati, ko me zares ni niti

za trenutek zapustila treznost in jasnost, ki je ob taki uradni odgovornosti potrebna. Zlasti pa dotični dogodek ni mogel vplivati na moje opazovanje, katero je bilo tako nemoteno, da sem je lahko potrdil s svojo prisego pred sodiščem.

V Ljubljani, 21. okt. 1908.

Oskar Wratschko, c. kr. polic. svetnik.

Kranjska hranilnica. Iz uradnega lista „Laibacher Zeitung“ posnemamo, da je imela „Kranjska hranilnica“ včeraj svoj izredni občni zbor. Držeč se poročila, priobčenega v uradnem listu „Laibacher Zeitung“ o tem občnem zboru beležimo to-le: Predsednik Otmar Bamberg se je v svojem nagovoru spominjal „obžalovanja vrednih dogodkov zadnjih tednov“ ter naglašal, da so „v prvi vrsti oškodovani nemški someščani in nemški zavodi vsled razbitih šip, nakar se je gibanje obrnilo tudi proti zavodu „Kranjska hranilnica“, da bi se primoralo vložniki dvigniti v njej naložene denarje. K temu se je sicer primoralo le neznamen del vlagatelj. „V bistvu se je pričelo gibanje proti „Kranjski hranilnici“ ne radi izginjajočega zaupanja do tega zavoda, marveč radi gonje, ki jo je uprizoril in vzdrževal neki konkurenčni zavod (?), da bi napeljal vodo na svoj mlin.“ Št. desletnico vladanja cesarja Frana Josipa je hotela „Kranjska hranilnica“ slaviti z akti dobrotelosti. „Toda nemir, vladajoč v krogih naših vlagatelj, nas žal sili, da za sedaj še pridržimo velike vsote, ki so bile določene za ta namen, dokler ne nastopi popolno pomirjenje pri naših vložnikih.“ Nato je poročal o poslovanju ravnatelj dr. Schoeppl. Iz njegovega poročila posnemamo zopet po uradnem listu „Laibacher Zeitung“: „Rezultat proti „Kranjski hranilnici“ naperjenega gibanja je bil rapidno padanje vlog, vsled česar smo morali imeti pripravljene znatne vsote v gotovini, da smo mogli ugoditi vsem zahtevam. V času od 19. septembra do 19. oktobra t. l. je bilo vložnih okroglo 1 milijon krov, **dvignilo pa se je okroglo 6 milijonov 400 000 krov**, da so se torej vloge **zmanjšale za 5 milijonov 400 000 krov**. V pokritje odpadka so se porabili bančni depoti in blaganiška imovina, takisto se je prodal primerni del efektov. Dasi že redkeje dvigajo vloge, vendar je treba s tem računati, da bodo vloge še nadalje padale. Daje ta položaj neprijeten in da zahteva mnogo dela, ni moči tajiti; jasno je tudi, da provzoča znatne stroške, ako je treba imeti pripravljene znatne zneske v gotovini; da bo to vplivalo tudi na čisti dobiček letošnjega leta, je umljivo... Z dejstvom, da se večji del vsled brezobzirne konkurence dvignjenih vlog ne bo vrnil, s tem je treba za vodu resno računati. Ako se bo našlo za to v doglednem času zadostno nadomestilo, je dvomljivo... Gibanje, vprizorjeno proti „Kranjski hranilnici“ bo povzročilo, da bo še enkrat tako previdna pri vporabi čistega dobička... Njeni člani niso v nobenem oziru materialno zainteresirani na njenem procvitu...“ V tej seji se je sklenilo opustiti zastavljano.

Iz deželne odbora. Gospoda Mencinger in Žnidaršič sta imenovana stavbnim adjunktom. Bolnici v Rudolfovem se že sedaj izplača podpore 55 000 K. Pogorelec v Črnom vrhu se dovoli podpore 2000 K; in onim v Božakovem istotako 2000 K. Sprejel se je predlog grofa Barbo, da se naj zakon o pogozdovanju Krassa raztegne na okrajna glavarstva Kočevje, Črnomelj in Novo mesto, ter v tem smislu predloži primerni zakonski našt. deželni zboru. Mlekarski kurz bo tudi leta 1909 na Vrhniki s pristavkom, da se sprejme brezplačno dvanajst učencev. Ivan Kregar se imenuje zastopnikom v odboru obrtno-nadaljevalne šole v Ljubljani. Profesor Svetini, Stroj in dr. Tomišku se prisodi primerna podpora iz zaklada za pisatelje šolskih knjig. Istotako dobi društvo slovenskih profesorjev podporo za Livijev komentar.

General Poltorek, ki je, kakor znano, eden najobsebnijih avstrijskih generalov, je kot najvišji sodnijski gospod svojega kora zaukazal, da se niti proti Mayerju niti proti drugemu vojaštvu ne sme kazensko postopati radi dogodkov z dne 20. septembra t. l. Sprejmemo v vednost. Tem večje pa je sedaj dolžnost naših poslancev, da izvide, o vse detaje na dan, da bo jasnost v stanu soditi, je li Poltorek prav imel, ali ne, ko je izrekel oboljšje!

— Na naslov ces. kr. državnega pravništva in c. kr. deželne vlade.

Za slovensko časopisje v Ljubljani je nastopila prava strahovlada. Ces. kr. državno pravništvo v sporazumu c. kr. deželne vlade pleni slovenske liste radi najnedolžnejših stvari in če se bo postopalo v tej smeri naprej, bomo kmalu prišli do tega, da bodo slovenski listi že zaplenjeni, ako bodo rabili v svojih predalih besede »Nemec, nemški ali Kranjska hranilnica«. Tako se postopa pri nas, tako se pri nas deli pravica. Slovenci ne smemo črhiniti niti besedice proti našim ljubim Nemcem, nemški listi pa nas lahko svobodno blatijo, svobodno lahko ščujajo proti nam, državna oblast to mirno trpi in ne pride ji na misel, da bi merila tudi Nemcem z istim merilom, kakor nam Slovincem. Kakšne nedolžne novice konfiskuje državna oblast slovenskim listom, je znano vsi javnosti. Da slovensko občinstvo spozna, da so slovenski in nemški listi tudi pred zakonom enaki, priobčujemo iz lista »Der deutsche Arbeitnehmer« z dne 17. t. m., ki izhaja v Gradeu, nekaj evetk nemške kulture, ki jih pa c. kr. državno pravništvo ni zaplenilo niti v Gradeu, niti tu v Ljubljani. »Der deutsche Arbeitnehmer« piše pod naslovom »Slavische Schandtaten« med drugim:

»Eine Stimme der Entrüstung, ein Schrei des Abscheues, ein Pfui grenzenloser Verachtung hallte in diesen unheischwangeren Zeiten durch die ganze gebildete Welt über in slavisch-tierischer Wut gegen alles, was deutsch, in Laibach verübt, unsagbar niederträchtigen Schurkenten. Wie konnte es kommen, dass tagelang in einer grossen Provinzstadt Oesterreichs brüllende Horden vertierter Menschen in den Strassen herumzogen und ungeschont, ungehindert und ungestraft und am hellichten Tage Erpressung, Einbruch, Strassenraub und gefährliche Drohung begehen durften! Deswegen werden wir belehrt durch die jüngsten Vorkommnisse in Bergreichenstein, Schüttenhofen und Laibach, durch die frechen Ueberfälle deutscher Siedlungen in untersteirischen Landen. Hohe tschechische Beamte sollen es gewesen sein, die in Böhmen mit den niederträchtigsten Pöbelrotten an wildem Deutschenhass gewetteifert haben, Bürgermeister und Gemeinderat von Laibach waren es, die ihre wutschäumenden Slavenhorden durch die Strassen gelassen und erst dann das Militär zur Ordnung gerufen haben, als schon alles, was deutsch, krumm und klein geschlagen worden war. Lange zuvor schon hatte die windische Presse eine Sprache geführt, die die »Massgebenden« hätten verstehen müssen wenn sie eben gewollt hätten. Da kam der Fall in Pettau. Die Pettauer hatten an dem denkwürdigen 13. September von ihrem Hausrechte Gebrauch gemacht und freche Friedensstörer kurzweg an die Luft gesetzt. Ein gefundenes Fressen für die Gwaltthaber in Laibach! Nun ging es los! Aufrufe mit Ausdrücken ungebändigten, ja wahnwitzigen Deutschenhasses und blutiger Rachgier wurden zu Tausenden und Abertausenden unter den ohnedies vor keiner Schangtat zurückscheuenden windischen Plebs geworfen, liberale und klerikale windische Zeitungen spien Gift und Galle, Feuer und Schwefel in rührender Einträchtigkeit. Nicht ziel- und planlos durchzog unmittelbar darauf der nach Prag wohl am übelsten berüchtigte Mob von Laibach die Strassen der Stadt, nein: die einzelnen, fast wohlgeordneten Rotten waren angeführt von gut gekleideten Mitgliedern der sogenannten »slovenischen Intelligenz«. Das Programm, das sich die Leiter des Putsches gesetzt hatten, wurde haargenau abgewickelt, nicht eine Scheibe an einem deutschen Hause entging dem ihr zugeachteten Schicksale. Der Herr Bürgermeister von Laibach, der sich heute noch seiner Freiheit und der ungeminderten Gnade und Gunst der Regierungsmänner erfreuen darf, sass derweilen ruhig im Kaffeehaus, seine Zeitungen lesend, anscheinend, als ob ihn die ganze Geschichte gar nichts angehe. Erst nach Stunden, nach schrecklichen Stunden für unsere armen, schwer bedrängten Volksgenossen, erst nach dem er förmlich die Meldung von der gänzlichen Abwicklung des mit so grosser Sorgfalt zusammengestellten Programmes entgegengenommen, erst dann kam Militär, wenigstens so pro forma, wie er damals wohl denken mochte. Nun aber gleich herein mit dem Militär, es könnte ihm noch andere solch' teurer, hoffnungsvoller Menschenleben zusammenpfeffern. Wache und Gendarmerie genügen vollkommen, nichts von all den Schandtaten zu sehen, die nun wohlgezählte vier Tage hintereinander sich häuften. Deutsche Aufschriften werden aus den Auslagen geholt, deutsche Namen werden im Handumdrehen zu windischen gemacht, ja man schont die Ruhe der Toten nicht und nimmt die deutschen Tafeln von

den Gräbern! Und vier ganze lange Tage dauerte dieser Hellenbreughel, und heute noch brodelnd und kochend in diesem Hexenkessel, in den — Gott seis geklagt — so viel Tausend unserer Volksgenossen geraten mussten! Das Mass ist voll! Wir aber, wir verlangen Sühne, gerechte Sühne für all die Verbrechen, die dieses Erpresservolk an unseren Brüdern verübt! Wir rufen den schwächlichen, vor der Bestie im Slaven erzitternden Machthabern im Staate unsere gerechte Forderung entgegen: Weg mit dem Pöbelmeister von Laibach! Den blauen Bogen für den allzu schwachen Krainer Landespräsidenten! Hinauf, aber sofort hinauf wieder mit allen deutschen Firmenschildern, von Amts wegen hinauf mit ihnen! Oder! Herunter mit allen windischen Aufschriften in Städten und Orten mit deutschen Mehrheiten! Herunter!

Tako pišejo nemški listi, ne da bi jim državna oblast skrivila lasul! In pri nas v Ljubljani??? — Živela pravica, živela enakopravnost!

Nezaupnica politiki »Südmarke«. Domovina« piše: Kakor znano, so sklenili nemški nacionalci na zborovanju »Südmarke« v Beljaku, reševati trilo nemštvo med zavajajočimi se Slovenci s tem, da bodo šli »zopet na ulice«. To so storili s tolovajskimi napadi v Ptuj, v Celju, Mariboru itd., kjer so kazali svojo nemško kulturo in — državo vzdržujoči nemški značaj s pobijanjem šip, insultiranjem in pretepanjem Slovencev in celo mirnih Nemcev... Akoravno so se trudili državni pravniki zamašiti usta Slovincem ter so mirno trpeli hujskanja nemških listov, so vendar izvedeli Nemci v inozemstvu resnico o dogodkih na Slovenskem. — Vodstvo »Südmarke« v Gradeu je dobilo odprto dopisnico iz Monakovega, s katero javlja odlični član tega društva, da izstopa, ker se mu zdi ta ponemējujoča politika z ozirom na minole krvave dogodke nemštva nevredna. Smešno je, ako si skušajo pridobiti z gledališkimi kraljicami (kakaršen je bil v Gradeu) novega materiala za prodirajoče nemštvo, mesto da bi poskušali ojačiti narod s takim moralnim zakonskim življenjem, kakor ga opazuje pri Slovencih, ki vzgaja največ zakonskih otrok... tako govori Nemeč, ki še zna človeško misliti ter si tudi upa povedati svoje mnenje.

Postopanje orožnikov ob zadnjih dogodkih v Ljubljani se je v slovenskih listih vobče grajalo in obsojalo. Konstatirati moramo, da kar so orožniki delali, so delali vse le na povelje višje oblasti, ki je zakrivila, kar se je zgodilo. Da so bili orožniki vsled skrajno napore in dolgotrajne službe vsi izmučeni in nervozni, je treba priznati. Orožniki po Kranjskem so večinoma kulantni ljudje, ki se pa seveda morajo pokoriti ukazom, ki jih dobivajo od svojih predstojnikov.

Občinski odbor na Rakeku je v občinski seji dne 19 t. m. pooblastil župana, da stavi na drugem mestu proti odloku c. kr. okrajnega glavarstva v Logatcu, s katerim je to razveljavilo sklep občinskega odbora z dne 26. septembra t. l. sledečo pritožbo: Po § 28 (1) občinskega reda so krajevne deske občinska last in smatra občinski odbor za svojo nemejeno pravico, razpolagati z njimi, kakor boče. Na podlagi te pravice ostane tudi občinski odbor pri svojem sklepu glede naprave samoslovenskih napisov, posebno, ker nemščina tukaj sploh ni deželnonavadni jezik. Ker v prej omenjenem odloku c. kr. okrajnega glavarstva ni povedano, da se je poslavski popravek v nemške časopise, ki so po zadnjih dogodkih v Ljubljani razkricali naš narod za roparje, se ponovno pozivlja c. kr. deželno vlado, da to nemudoma stori in preskrbi tako zadostno slovenskemu narodu. Nadalje se proglasi za izključno uradni jezik slovenščina, ter se dopisi in naslovi v nemškem jeziku v bodoče zavradajo. Župan ima v tem osiru proste roke in za posledice ni odgovoren. Končno se tudi poziv zaradi Kranjske hranilnice nevpštevan vrne, ker je to privatna stvar, ki ne spada niti v lastni delokrog, niti v izročeno področje občine.

— ? — (Für Weinhäuser). V »Grazler Tagblattu« ditamo: »Pod naslovom „Vinski kupci! Svoji k svojim!“ opozarja „Slov. Narod“ vse vinske kupce, ki kupujejo vino v brežiškem okraju, da so vinski trgovci Fr. Matheis, del Cott, Schneiderhofs in brežiška graščina „zagrizeni“ sovražniki Slovencev, ter jim priporoča slovensko vinogradniško zadrugo. Slovenci bojkotirajo nemške vinske trgovce in nemški gostilničarji ter drugi nemški kupci kupujejo v kljub temu v velikih množinah pri Slovencih. Valed „Narodovo“ novice bodo nemški kupci sedaj tem bolje vedeli, kje imajo kupovati vino«.

Germaniziranje „Avstrijskega Lloyd“. Ta družba je jela zadnji čas krotiti svoje parobrode s

imeni mest monarhije. Seveda so prišla na vrsto predvsem nemška mesta, ko so pa prišla slovaška, jih pa do sledno — razen imena mesta Prage — germanizirajo. Eden izmed novih parobrodov so ba baje imenoval „Adelsberg“ in ne „Postojna“. Pozivamo narodni občinski odbor postojnski, da stori svojo dolžnost in odločno protestira pri „Lloydovi“ upravi zaradi pačenja lepega imena „Postojna“ in da se eventualno raje odreče ča ti, da bi „Lloydov“ parnik po vsem svetu nosil nemško nazvanje „Adelsberg“.

Ptuj št. 2 so menda hoteli napraviti Nemci v nedeljo v Podlubeju, kjer so Slovenci napravili slovesno otvoriti svoj „Delavski dom“. Oblastva so prepovedala od Nemcev napovedanih pet protednih shodov in v Podlubeju poslala veliko število orožnikov. Kljub tej prepovedi je šlo tja okoli 600 Nemcev iz Celovca, Beljaka in Borovelj, oboroženih z gorjačami, volovskimi žilami, ubijači itd. Ali so hoteli napraviti drugi Ptuj?

Gostilničar z deželo vprašuje: Zakaj niso razpisani letos vsi tisti okraji zakupa užitinskega davka, katerim je potekla triletna pogodba? Kje je postava in pravica gostilničarjev in mesarjev, kdaj se je ta postava prearedila? Kako more država raznati z nami protipostavno? Prosimo pojasnila.

Obrajava pred okrožnim sodiščem v Mariboru proti visokoloču Laknerju iz Ptuj. ki je bil obdožen, da je dne 13. septembra udeležnik Ciril-Metodove skupščine v Ptuj, namreč slikarskega vajenca F. Klepa, P. Mravljaka, posestnika iz Vuhreda, in visokoloča Dobravca ter Volčiča iz Maribora polil s črnilom ter pri tem poškodoval njih obleko, se je končala za obdolženca neverjetno ugodno. Kazen se je odmerila po § 468 k. z. na 3 dni zapore ter je bil obsojen plačati navedenim poškodovalcem K 1080 odškodnine. Interesantno je, da so cenili sodni zvedenci škodo na K 45. Ker pa se je zdelo to nekaterim Laknerjevim protektorjem previsoko, so poklicali ravnatelja kemičnega preizkuševališča Šmida, ki je ovrgel prvotni census in fiksiral K 1080. Ne vemo, je li imel g. Šmid v misli visokostrokov za povrneno snazanje obleke ali pa vrednost tiste barve, s katero se je izvršilo kaznjivo dejanje, to pa vemo, da je on sam prepričan, kako pošteno je takrat zlorabil svojo uradniško dolžnost! Imel je pri tem zgolj namen potisniti znesek kolikor mogoče nizko pod 50 K, ker se tudi s tem kazni nekoliko zmanjša in oškoduje tiste poškodovance, ki za eventualne večje zahteve ne bodo hoteli se poslužiti civilnopravnega pota!

Tovarna strojev K. & R. Ježek v Blanskem je nam poslala to-le pismo: »Nezanemu pošiljatelj obvestila glede g. I. Š. smo prav hvaležni, ker je nas opozoril na dejstvo, da pošilja naš zastupnik za Kranjsko svojega sina v šulferjansko šolo. Izjaviti si Vam dovolimo vsled tega, da nam je postopanje g. Š. tem manj umevno, ker se nas je svojčas zagotovilo, da je Slovenec narodnjak. Pozvali smo danes g. Š., da nam svoje postopanje takoj pojasni in da ukrene vse potrebne korake, da v bodoče ne bo dal povoda sličnim pritožbam«.

Enake dolžnosti za vse! Ko se je včeraj odpravil novi topniški oddelek v Gradeo prišlo se je na kolodvor poslavljat kakih 40 častnikov z damami. Vsi so šli na peron, a nihče ni kupil peronske vstopnice. Revnemu delavcu pa ni dovoljen vstop na peron brez predpisanega davka.

Iz srednješolske službe. Deželni šolski svet je dovolil, da sme profesor na tukajšnji realki g. Alojzij Tavčar poučevati v šolskem letu 1908/9 na mestni višji deklški šoli.

Iz šolske službe. Absolvirani učit. kandidat g. Cvetko Gostič je imenovan za proviz učitelja v Poljanah. Bivša provizorična učiteljica v Starem trgu gde Ruzsa Jovjan je nameščena kot suplentinja v Črnom vrhu nad Idrijo.

Iz gledališke pisarne. Jutri, v četrtek se ponavlja velenjavna burka „Vražja misel“, ki je včeraj občinstvu — sodeči po viharnem smehu in burnem ploskanju — prav posebno ugajala. Tudi jutri poje gđ. Haderholova v II. dejanju. Zaradi bolehnosti gospe Norgartove se ponavlja opereta „Valdkov čar“ šele v soboto. — Dramsko osebo pripravlja G. Hauptmannovo duhovito komedijo „Bobrov kozuh“, L. Fulde igrokaz „Maskarada“ in Fr. Ks. Meška dramo „Matič“. Na praksi vseh svetnikov se igra Raupachova žaloigra „Mlinar in njegova hči“.

Slovensko gledališče. Svoči smo videli na našem odru Laufsovo štiridejansko burko „Vražja misel“. Burka je res polna komičnih prizorov, šaljivih zapletljajev in smešnih presenečenj. Ravno globokomnih dovtipov ne bo v burki nihče iskal, toda kar

se od burke sme in mora pričakovati, to se je v obliki meri zgodilo: občinstvo je bilo zadovoljno in smeha je bilo obilo ves večer. Igralo se je skladno in živahno, temperamentno, kakor je pri burkah treba. Najboljšeje vloga je imel g. Nučič, zasnoval pa jo je prav dobro, kakor smo od njega že vjeli. G. Danilo je predstavljal rentirja Ljubina. V takih vlogah je g. Danilo vedno na mestu, tako tudi snoči. Posebno nam je ugajala snoči ga. Dragotinovičeva. Gdč. Haderbolcovo, ki je predstavljala operetno subreto in zapela v II. dejanju pevski vložek, ugodno poznamo iz drugih iger. Ga. Borštnikova je imela snoči bolj majhno vlogo, takisto režiser gosp. Dragotinovič; rešila sta jih oba prav vro. Gosp. Molek je pokazal snoči, da je priden igralec in talentiran komik; ugajal nam je posebno tudi g. Toplak. Gg. Povhe, Iličič in ge. Thalerjeva in Ronovska ter gdč. Kavcova so bili vsi dobri. Gledališče je bilo seveda docela polno.

Naklonjenost Čehov Slovencem. Delegata kranjske deželne zveze za III. zbor za tujski promet sta ob priliki zborovanja v Pragi poklonila v imenu zveze praškemu županu dr. Grosušarju „Služba iz Kranjske“. Z hvalno pismo, ki ga je pisal nato dr. Groš dr. Krisperju, kaže najbolje, kako zelo so nam Slovencem Čehi naklonjeni in zato ga objavimo dobesedno. Glasi se: „Za laskavi vaš dar, ki ste mi ga naklonili in ki vsebuje prekrasne slike bele Ljubljane in nam vsem Čehom tako drage Kranjske, dovoljujem si vam, veličenjeni gospod, gospodu tajniku zveze in oceli slavni zvezi za pospeševanje tujskega prometa na Kranjskem izreči najprej srčno zahvalo in vas ob enem zagotovi, da mi bodo prelepe „Slike iz Kranjske“ vedno mil spomin na vaše bivanje v Pragi, kakor tudi na trenutke, ki sem jih sam preživel sredi milega mi slovenskega naroda.“

Na grobu narodnih mučencih z dne 20. septembra zapojejo na Vseh svetnikov dan v „Zvezi slov. pevskih društev“ združena ljubljanska pevška društva ob pol 4 popoldne tri žalostinke.

„Prosveti“ je daroval „Trgovski gremij“ v Karlinu pri Pragi namesto venca na grob 20 septembra padlih žrtev 12 K. Iskrena zahvala!

Občinski zbor „Društvene godbe“. Odbor ljubljanske „Društvene godbe“ vljudo vabi in prosi redne in doporne člane „Društvene godbe“ ozir. koncertnega orkestra k polnočestvilni udeležbi drugega občnega zbora na dan 23. t. m. (petek) zvečer ob 8. v prostorih restavracije „Ilirije“. Spored zelo važen!

Kapitalnega zajca nam je poslal g. Bojan Drenik, vrli slovenski zavedni lovec. Iskrena zahvala! Lovski blagor!

Jabolčno cvetje nam je poslal gostilničar g. Anton Poje iz Starega kota. Res izredna jesen!

Razpisana učiteljska mesta. Na novoustanovljeni dvorazrednici v Zgornji Šiški je razpisano nadučiteljsko in učiteljsko mesto do 25. oktobra t. l. Nadučitelj ima naturalno stanovanje. Izmed prosilcev oz. prosilk za II. učiteljsko mesto pa imajo oni prednost, ki se zavežejo, da bodo stanovali v Šiški. — Na šestrazrednici v Spodnji Šiški so razpisana do 1. novembra t. l. tri učiteljska mesta v stalno nameščenju. Izmed prosilcev oz. prosilk imajo oni prednost, ki se zavežejo, da bodo stanovali v Spodnji Šiški.

Iz Brdskega obraja nam pišejo: Z veseljem odobravamo sklep občinskega odbora z dne 13. t. m., posebno pa se zahvaljujemo za ne precenljivi trud gg. županu Janku Rahnetu in nadučitelju Jakobu Slaparju, ki se z največjo vnemo zavzemata za otvoritev prepotebne trirazrednice na Brdu. Ključemo jima: „Naprej za omiko in naj bode greslo vse za narod!“ Občani.

Rop in tatvina. 20letni delavec Jožef Šinkovec iz Krašnje je v soboto oropal Franca Mlakarja za 10 K, delavca Petra v diču in Kukcu za ukradel 7 K. Oddali so ga deželnemu sodišču.

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju kamniškem sta pristopila še sledeča ustanovnika vsak z zneskom 100 K: Gospod dr. Josip vitez Schneider-Treuenfeld, o. kr. dvorni tajnik pri upravnem sodišču na Dunaju in grejščak v Kamniku; gospica Balbina Smole, graščakinja v Kamniku (Ljubljana) Dalje je društvo podaril gosp. Jože Kandušar, posestnik v Mengšu (po zastopniku dr. Al. Krautu) od nasprotne stranke prejeti poravnalni znesek 50 K. Društveno vodstvo izreka vsem imenovanim dobrotnikom srčno zahvalo.

Talovadno društvo „Sokol“ v Badovitci ustanovi v nedeljo, dne 25. t. m. odsek „Sokola“ na Bledu in v Kamnigoric. Na Bledu je že pri-

glašeni des 60 članov in v Kamnigoric okoli 40. Obema odsekom je zagotovljen obstoj. Pripravlja se tudi odsek v Ljubnem pri Brezjah. „Na zdar!“

Ogenj je v soboto zvečer okrog osmih vpepelil pristavo „Pred mostom“ hotelirja Jakoba Pternela z Bleda, ki je sedaj že v drugič v enem letu pogorel. Na pristavi je imel mesar Zrimo, ki je letos tudi že v drugič pogorelec, 14 krav, katerih ni bilo mogoče rešiti iz ognja. Škoda je občutna, ker je bil Pternel zavarovan le za majhno vsoto, Zrimo pa spleh ne. Pristavnikova družina, ki je že spala, si je komaj rešila golo življenje. Sumi se, da je bilo zažgano.

Velika nevarnost od nemstva preti obmejnemu kraju Rateče na Gorenjskem. Sedaj se misli osnovati v tem kraju pevsko društvo, ki bo gotovo zelo pespeševalo narodno zavest na meji. Ker pa snovatelj društva primanjkuje sredstva za nabavo harmonik, se obračajo tem potom do vseh slovenskih rudoljubov, ki posedajo kak harmonij ali glasovir ter bi ga lahko pogrešali z vživljanjem prošnje, naj blagovolijo to naznaniti akademski društvu „Prosveta“ v Ljubljani, Mestni dom.

Tamburaško društvo „Sloga“ v Dol. Logatcu je na zadnjem izrednem občnem zboru na predlog gosp. T. Tollazija sklenilo, da se razdruži ter celo društveno premenje nakloni logaškemu „Sokolu“. „Sloga“ je krepko delovala 6 let in je razdruženje sedaj le formalno, ker so skoro vsi bivši tamburaši Sokoli in čaka t. m. burico v tamb. odseku „Sokola“ najlepša priložnost.

Kako se silijo po nepotrebi z nemščino. V rokah imamo dopisnico, ki se glasi tako: „An K. k. Aissenbahu Wegfabrik in Göo — Waisach (datum) Ich frage an wen sie vas Milch benetzen. bei mir kennen frisch und reines Milch bekommen mit 20 h. Schätzung Krainberg... Kdor dobi v roke tako nemščino, se jej mora smejati. Čemu pa se spleh siliti z nemščino, ko se lahko opravi s slovensčino!“

Letošnji lovi na Kranjskem so v splošnem zelo zanimivi, obilni in bogati. Srni in zajcovi je obilo v logaških, borovniških in vrhuških gozdih. Tudi v kočevskih in rabiških hribih in v Gorjancih, kjer tudi lisice, kun in jazbecov ne manjka je obilo te divjadi. Zasti je mnogo divjih golobov, rac, posebno pa jarebic, ki so izborno prezimile in se zelo razplodile. Tučkam se čujejo pritožbe, da so zajci bolni na n. ki boleznijo. ki se pojavlja v tem, da imajo belopikasta pljuča. Tako blago se seveda tekoj uniči in nepridev promet, ker bi bilo zdravju škodljivo. Lovci imajo najlepše vreme.

Zeleznika nesreča v Rimskih toplicah Ko se je 19. t. m. ob 7 zvečer vlak št. 862 umsknil pred vlakom št. 822 na levi tir, so bili vsi vožovi po pravem tiru. le službi in voz krnil je na premikalniku (Eggraderju) na drugga. Kako je bilo to m. goče, še ni dognano. Sužbeni voz voz se je vsled tega mehoma preobrnil ter pokopal pod seboj vlakovodjo Ludovika Frassa. Trajala je nekaj ur, predno so ga izveleli. Bil je mrtev; v roki se je krčevito držal vlakov časovnik, kar da slutiti, da ga je ta grozovita smrt doletela v trenutku, ko je hotel skočiti iz voza. Zapustil je ž. no ter šest še nedorastlih otrok. Vseled nezgode bil je levi tir med Rimskimi t. picami in med Zidavim mestom 6 ur zaprt.

Akademično tehn. društvo „Tabor“ v Gradcu neznano, da se vsi dne 23. t. m. I. izredni občni zbor in prvoletniški večer v dvorani hotela „Schimmel“ z občinjnim sporedom. Slovanski gostje dobro došli! Začetek ob 8. zvečer.

Velik ogenj je dječal prednošnjim v Trstu v ulici Paquale B. voltella v hiši št. 897. Pogorelo 5. nadstropje in vsa streha. Pri trur nem gašenju sta poškodovani od vode 3 in 4 nadstropje. Zgorela so 4 stanovanja.

Uboj. Pred tržaškimi porotniki je bil obsojen na dve leti ječe 17letni Nemec Viktor Breger, ki je 24. maja v Opatiji iz nar. doostnega sovražstva zabolal Srba Dušana Hajoša, ki je na mestu idihnil.

Slovensko akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaju se je za zimski tečaj izvolilo sledeči odbor: Predsednik: med. Vekoslav Zalokar, podpreds. dak phil. Anton Sovrè, tajnik: iur. Rado Prešeren, blagajnik: med. Božidar Küssel, knjižničar: iur. Ivan Sajovic, arhivar: phil. Fran Vrhovnik, gospodar: vet. Fran Zavrnik, namestnika: phil. Matej Smalo, iur. Emil Schott, pregledniki: med. Joško Tavčar, phil. Fran Bradač, iur. Leopold Buštjančič.

Napad s samokresom. V Zagrebu je italijanski delavec Luigi de Simon napadel s sam kresom sina podjetnika Jurja Carneuttija, ker mu ta ni hotel izplačati zahtevanega sa-

služba. Ustrelil ga je v vrat, da se je zgrutil na mestu. Nato je ustrelil trikrat na sedelavca Dantaja, katerega je sadel v levo nogo nad kolonom. Zat-m je šel v stanovanje Carneuttija in streljal na podjetnika in njegovo ženo. Prvega ni sadel, pač pa ženo v trebuh in nogo. Ko je v tem istrejel samokres, basal ga je z novimi patronami. K sreči je prihitel stražnik ga razorožil in aretiral. Simon je priznal hladnokrvno dejanje, obžaloval, da je tako slabo streljal in dejal, da bi bilo treba vse Carneuttijeve postrežitelj Ranjenoi so vsi težko ranjeni, vendar je upati, da ostanejo pri življenju.

Prvi „Kinematograf Pathé“ pred „Edison“ na Dunajski cesti nasproti kavarni „Europe“ ima od dne 2. vstetega petka sledeči velenjivim spored: Kratkoviden lovec. K. mično. Poraba ledu na Švedsk. m. (I. t. resantao, po naravi posneto). Pastolovka. (Zaloigra v 34. slikah). Vražja igra „diabolo“. (Krasna projekcija v barvah). Smola zakonskega moža. (Jako komično). — Od sobote, 31. oktobra do petka, 6. novembra „življenjske Kristusovo“.

Nemška nadutost Snoči sta bila v kazni restavraciji poleg drugih gostov tudi znani amater fotograf F. Schich in Orsyjev kontorist Henrik Schwingshackl. Oba sta znana kot trdi nemški korenini. Toda Schwingshackl je menda še premalo, zakar mu je zabrusil F. Schich v obraz, da je „Bntischer“ (Oa je namreč tako trd, da njegov jezik ne zmore črke W). Schwingshackl je pa F. Schichu takoj dokazal, da ni „Bntischer“ s tem, da je vso svojo moč porabil in nemški obraz je postal od nemških rok (tudi svoji k svojim) rdeč kakor rak. Po rabu sta se razšla. „Vrli“ Schwingshackl je pa pozneje dokazal, da je res nemška korenina, s tem, da je brez vsakega poudara dejansko napadel v Kolodvorskih ulicah dva prižigalca javne razsvetljave in celo s „verfluchte windisobe B. ben“ jih je naknadno ozmerjal. Kaj bi neki bilo, ko bi kak Slovenec tako napravil z Nemcem. To bi bilo vpitja! Graška tetka bi gotovo razbubnala, v kakšni nevarnosti da so ljubljanski Nemci.

Prijet dezertir. Predčerašnjim je hotel pri z. sojevalcu koles g. Čamerniku na Dunajski cesti neki neznanec predati kolo za 100, potem pa ga pustil za 40 K. Ker se je zdelo to Čamerniku sumljivo, je obvestil policijo. Med tem je pa neznanec popustil kolo od esel pete, a je bil kmalu prijet. Pri policiji je kmalu priznal, da je Fran Dolak rodom iz Huške na Moravskem ter, da je dne 19. t. m. pobegnil od mornarjev z ladje „T. g. hof“ v Palju. Od tam je šel v T. st, kjer e zamenjal z nekim delavcem mornarsko obleko za civilno potem pa ukradel kolo in se z njim pripeljal v Ljubljano. Dolak je tudi priznal, da je ž. lansko leto napravil tak izlet na Kranjsko, za kar je moral ob. edeti 5 mesecev ječe. Dezertirja, kakor tudi ukradeno kolo so oddali vojaškemu sodišču, odsoder bude moral zopet v Polj.

Sama sta se povrnila te dn v z. p. k. d. z. nem. sodišču kaznjence Peter Narobe in Luka Kodar, ki sta dne 9. t. m. pri Postojni pobegnula od dela. Sa bliza pač zima.

V Ameriko jo misli popihati Jožef Mulac, tudi Pletenac iz Kavta, kateri pred odhodom ni položil svojemu gospodarju računov, vrhu tega je pa še zapustil mnogoštevilno družino. B. de li svoj cilj dosegel, je vprašanje.

Prijet cerkveni tat. Orožništvo v Kamniku je prijelo dne 17. t. m. v Štaliču Andreja Drevenskega, roj. 1874 v Dolni na Štajerskem, ki je hotel vlomiti v tamošnji župni cerkvi v nabiralnik Drevenskega sedi sedaj pri okrajnem sodišču v Kamniku.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 70 Slovencev in 25 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 40 Hrvatov. V H. b. je šlo 70 v Iacost za 40 Hrvatov. V L. ne se je odpeljalo 25, na Dunaj pa 40 Kočevarjev.

Izgubljen in najdeno. Izvošek Fran Azman je izgubil konjsko odejo. — Vrtar Ivan Šarlah je izgubil bankovce za 20 K.

Oradne novice. — Državni zbor se sklde med 12. in 15. novembrom. — Proti slovenskim delavcem na Nemskem. Virtemberška vlada je pozvala trgovinsko in rokodelsko zbornico, naj poroča, kako bi se dalo inozemske, posebno slovenske delavce nadomestiti s domačimi.

Tajni svetnik pl. Latkoczy, ki je zavrnil kot predsednik upravnega sodišča v Budapešti znano umazano s. r. s. podkupovanje, je pobegnil v Ameriko ter je naznanil ministrskemu predsedniku, da se odpove pokojnici. Za vlado je afera zelo mučna.

Ustrelil se je v Amsterdamu poljski graf Stanislaw Potulicki, ki je napravil milijone svoji ameriški ženi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Češki „Narodni klub“. Dunaj, 21. oktobra. Parlamentarna komisija češkega „Narodnega kluba“ je imela danes dopoldne ob 10. pri trgovinskem ministru dr. Fiedlerju sejo. Po seji so vsi člani parlamentarne komisije z obema ministroma šli k ministrskemu predsedniku baronu Becku ter so z njim konferirali do 2 popoldne. Naznanil se mu je sklep, da izstopijo Čehi iz vladne večine, oba češka ministra pa iz kabineta, ako se v ministrstvu in v notranji politiki ne zgode takšne spremembe, ki bi omogočile Čehom vztrajanje v vladni večini. Baron Beck je skušal Čeha pridobiti za svoj program v jesenskem in zimskem zasedanju parlamenta. To se mu do zdaj še ni posrežilo. Pogajanja se nadaljujejo. Položaj je slejkoprej velekritičen. Danes zjutraj sta semkaj prispela poslanca dr. Kramar in dr. Čelakovsky, da se udeležita konference pri ministrskem predsedniku.

Posvetovanje nemških strank. Dunaj, 21. oktobra. Danes dopoldne so imeli voditelji nemških strank ter ministra dr. Marohet in dr. Derschatta sejo v stanovanju ministra Pradeja, ki je bolan. Ob 4 popoldne so povabljeni k ministrskemu predsedniku baronu Becku.

Krščanski socialisti in zvišanje prejemkov moštva. Budimpešta, 21. oktobra. Krščanski socialisti so sklenili, da ne bodo v delegacijah predlagali zvišanja prejemkov moštva pri armadi.

Nesreča v Vzh. dni Aziji. Pariz, 21. oktobra. Vseled velikanskega tajfuna je na Južnem Kitajskem v bližini Kantona ponesrečilo 7500 ljudi.

Odposlanec črnogorskega kneza v Belgradu. Belgrad, 21. oktobra. Odposlanec črnogorskega kneza vojvoda Vukotić, ki ga je ustavila zagrebska policija, a ga je morala na direkten ukaz ministra barona Aehrenala izpustiti, je došel včeraj popoldne semkaj, kjer so ga sprejeli z velikanskimi častmi. Ko se je peljal v kraljevem vozu v mesto, je množica izpregla konje in sama peljala kočijo pred konak. Popoldne je Vukotić najprvo posetil ministrskega predsednika dr. Velimiroviča. Kasneje ga je kralj Peter sprejel v posebni avdijenci. Vukotić je kralju izročil lastnorčno pismo. Ko je vojvoda odšel iz kraljeve palače, mu je narod prirejal burne ovacije. Izpregli so mu konje ter peljali voz do palače ministrstva zunanjih del. Pred stanovanjem vojvode Vukotića so se ovacije ponovile. Vojvoda je prišel na balkon ter imel na množico ta-le nagovor: „Srečen s. m. da morem pozdravljati svoje brate v srbski prestolnici. Narod srbski je silen narod, zato sem prepričan o zmagi njegove srete in pravične stvari. Naj živi srbski narod, živel kralj Peter, živel knez Nikola!“

Srbska skupščina. Belgrad, 21. oktobra. Danes je bil skupščini predložen proračun za l. 1909. Pred prehodom na dnevni red je ministrski predsednik dr. Velimirovič izjavil, da je vlada sprejela v uvaževanje predlog poslanca Miloradoviča glede reaktiviranja vpokojenih častnikov in glede pomiloščenja političnih zločinov. Toda radi drugih nužnih in važnih poslov ni mogoče tega vprašanja takoj rešiti, vendar pa vlada obljubja, da bo to stvar rešila čim najprej. Nato je bil soglasno sprejet zakon o oboroženju v drugem čitanju.

Bolgarski delegati v Carigradu. Carigrad, 21. oktobra. Bolgarska delegata Dimitrov in Stojanovič sta imela danes konferenco z velikim vezirjem in ministrom zunanjih del. Novi francoski minister vojne mornarice.

Pariz 21. oktobra. Ministrski predsednik Clemenceau je ponudil portfelj vojne mornarice bivšemu komisarju pariške svetovne razstave Albertu Picquardu.

Dr. Mirovčević v Berlinu. Berlin, 21. oktobra. Srbski minister zunanjih del dr. Mirovčević je imel danes sestanek z državnim tajnikom Soboenom. Poročal mu je o položaju na Balkanu.

Dementi. Berlin 21. oktobra. Na meročajnem mestu dementijejo vest, da bi se bil nemški poslanik Marschau v Carigradu napram velikemu vezirju izrazil: „Najboljša rešitev krize je napoved vojne Bolgarski.“

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: **Za družbo sv. Cirila in Metoda** Na godovanju guspe Rezičke Malgaj v Grobelnem nabrala vesela družba 8 K. — Člani krajnega žolskega sveta v gostilni Fr. Slatinsk 8 K. — Rušani zbrani v Ruški koči 11:22 K. — G. Fran Mjocen, žel. uradnik v Vuzenici 1 K, kot narodni davek za mesec oktober. — G. A. Sami, o. kr. poštni oficijal daroval v veseli družbi 40 K. — Ga. Pua, kavarnarjeva soproga 5 K. — G. Rezička Hrovatinova iz Vipave nabrala o priliki poroke g. Lojzike Hrovatinove z g. Fr. Jelovčanom, trgovcem iz Gorenjevsi 12:50 K. G. Pepica Majejljeva iz Bele cerkve 6 K. katere so darovali rodojubi z dežele. Skupaj 91:72 K. Srčna hvala!

Za spomenik žrtvam: Gosp. Fran Poljšak v Siveriču nabral med rodojubi 8 K, v gostilni pri Cirilu Raku v Pulju se je nabralo 50 K. Skupaj 58 K. Srčna hvala! Živeli!

Za ranjence 20. septembra: G. Fran Poljšak v Siveriču in Dalmaciji nabral med rodojubi 8 K. Rušani zbrani v Ruški koči 20 K, Gosp. Ferdo Wigela nabral na predlog nadučitelja gosp. A. Šemeta v gostilni gosp. Laha v Ložu ob navdušenih napitnicah gosp. Ivanu Hočevarju iz Vel. Lašče ter ob zvonkih glaskih gospic Anice, Franice in Lojzike 12 K. Skupaj 40 K. Srčna hvala!

Za obsojenec vseh demonstracij: G. Minka Gantar na Brd-m 8 K z dostavkom: „Pri Jak“ šampanjca pili, za žrtve v ječi to zložili“ G. Miha Pintar, not. kandidat v Mokronogu nabral v veseli družbi v Vencajevem hramu 7:70 K. (Pošiljatev ni imela nič ozačebe kam je namenjena, radi cesar smo jo sami obrnili za najpotrebnejše. Op. upr.) G. dr. M. Truden na Dunaju 10 K. — Skupaj 25:70 K. Srčna hvala!

Dostavek. Den-r, ki nam ga je poslal g. I. Volk na Dunaju za ranjence 20 K in za spomenik 14 K je nabrala iz lastne inicijative in domoljubja vrla gospica Anica Šuštersičeva na zabavnem večeru „Zvezde.“

17 izkaz za spomenik in žrtve 20. septembra 1908. Dne 18. in 19. okt. 1908 došli so podpisaneu blagajniku „Združenega narodnega odbora“ sledeci prispevki: Rodbina Anton N-gode v Ljubljani za žrtve 3 K, mestno županstvo v Metliki na Kranjskem za žrtve in bedne rodbine zaprtih 50 K, Košansko pevsko društvo v Košani med člani za spomenik in žrtve z geslom: „Oj prelita kri narodnih mučencih izbrši greh bratomornega boja Slovencev! Združji jih!“ nabranih 24 K, župnstvo občine Dol pri Ljubljani na Kranjskem za spomenik 20 K, Franja Souvan na Bledu za rodbine poškodovanih in zaprtih 20 K, Anton Kocmur, „kolesar“ sedaj v Mariboru za žrtve 20 K, Karl Piki, nadučitelj v Mirni peči pri Novem mestu nabral za bedne rodbine zaprtih 11:20 K, Anton Medved, župnik v Turjaku na Dolenjskem za žrtve in spomenik 10 K, Jakob Turk, inž. kem. in soproga v Ljubljani za spomenik in žrtve 10 K, Frau in Minka Tavlar, najmlajša tiskarne 5 K in Josip in Kristina Trbovc, trgovca 2 K, vsi iz Opatije za spomenik in žrtve 7 K, dr. Hinko Dolenc, posestnik v Razdrt-m pri Postojni za bedne rodbine zaprtih 5 K, N. H. fmanca naslednica Marija Kalanovca, trgovka v Ljubljani, Mestni trg št. 12 za žrtve 5 K, Jakob Lampič, tesarski delovodja iz Stepanjevsi, sedaj na otoku Briunu nabral za bedne rodbine zaprtih (darovali po 2 K) Jakob Lampič in Fran Bizjak, Fran Bergant 60 h, Anton Galič 50 h, in po 40 h Janez Škočič, Anton Plesner in Fr. R-mžgar) je 6:30 K, Jelica Šimenčeva iz Ljubljane nabrala med ljubljanskimi Slovenci in povodom godovanja „ta dovoga Francelja“ za spomenik in žrtve 43 K, Karel Sajovic, prometni kontrolor v Ljubljani za bedne družine zaprtih 5 K, upravništvo „Slovenskega Naroda“ v Ljubljani v „Slov. N-rodu“ št. 234, 237, 240 in 243 izkazani prispevki za spomeniki za žrtve v obce in za uboge rodbine zaprtih posebej 1921:50 K, omizje v gostilni Ivana Beliča pri „Zek-sarju“ v Ljubljani na Dunajski cesti št. 8 za žrtve 8 K, Avguštin Zajec, restavratör v Ljubljani in Vekoslava Gerčar, nat. karcica pri prvem zapitek in napitnino slovenski gostilni neljubih gostov 1:26 K, osobje trgovske podružnice Andie a Šarabona na Martinovi cesti v Ljubljani za žrtve 34:50 K. Skupaj 2204:84 K. — Vsem darovalcem najiskrajnejša zahvala! V Ljubljani, dne 20. okt. 1908. Dr. Alojzij Kokalj s. r. blagajnik

Listnica uredništva. G. A. pl. Kappus v Kamni gorici — Vašega popravka ne moremo priobčiti, ker ne odg. varja za onim doletobam.

Dopisnikom! Ker vsi vsak dan nad listom Danoklejev meč konfiskacije, ne moremo vseh nam poslanih dopisov priobčiti. Naročnikom bi gotovo ne bilo po volji, ako bi mi vsak dan pisali samo za državnega pravdnika. Prosimo dopisnike potrpljenja, ob pravem času pride vse na vrsto, četudi morda nekoliko spremenično.

Žitne cene v Budimpešti. Dne 21. oktobra 1908.

Pšenica za oktober . . . za 50 kg K 12 — Ri za oktober . . . za 50 kg K 9-91 Koruza za maj 1909 . . . za 50 kg K 7-55 Oves za oktober . . . za 50 kg K 8-28

5 vin. višje.

Slovinci in Slovenke! Ne zablite družbe sv. Cirila in Metoda!

Elegantna
Stanovanja
s 3 in 4 sobami, s verando, kopalno
sobo in porabo vrta se oddajo v
novozgrajeni vili v Nuuskih ulicah
št. 17 za mesec november. 3762-2
Vpraša se v stavbni pisarni F.
Spančić, Bleiweisova cesta št. 18.

Slovenci! Kupujte in zahtevajte po vseh
trgovinah edino **Ivan Kebrovo**

najboljše čistilo za čevlje in usnje à 24 vin.
2951 v prid družbi sv. Cirila in Metoda.

Vodovodi Inženir-hidrotekt 8864-113
Konrad Lachnik, Ljubljana
kanalizacije, kopalniške naprave
Beethovenove ulice šte. 4. Brzojavl: Lachnik-Ljubljana

Projekti in izvršite pri domači
specialni tvrdki
(tehn. zved. mnenja ob poveritvi
gradbe zastop.).

Jesenske in zimske obleke,
površnike, sukne in dežne
plašče za gospode in dečke
po izredno nizkih cenah
Najnoveje modele
za dame in deklice
priporoča

Konfekcijska trgovina
A. Lukić
8143-9
Pred škofijo 19. Ljubljana Pred škofijo 19.

Razpis.
Podpisani deželni odbor razpisuje nastopne službe
okrožnih zdravnikov
in sicer:

- 1.) v Grosupljem z letno plačo . . . 1600 kron
- 2.) na Raki z letno plačo . . . 1400 "
- 3.) na Trati z letno plačo . . . 1600 "

Z vsako teh služb je združena aktivitetna doklada 200 K. Razen tega bo prejemal okrožni zdravnik v Grosupljem še od zdravstveno okrožnega zastopa prispevek letnih 600 K, dokler ne dobi železniško-zdravniške službe v Grosupljem.

Prosilci za eno teh služb naj pošljejo svoje prošnje podpisane mu deželnemu odboru

do 25. novembra 1908

ter dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosežanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bo le na take prosilce, ki so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici. 3789-1

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani
dne 20. oktobra 1908.

Pozor! Slovenske dame! Pozor!
Elegantne klobuke
za dame in za otroke
2521 11 priporoča
A. Vivod-Mozetič
v Ljubljani, Stari trg št. 21
modna trgovina ter salon za damske klobuke.
Filijalka v Kranju, Glavni trg.

Sprejmeta se takoj
2 pomočnika
za stavbo glinastih in šametnih peči.
3696-2
Ponudbe na tvernice glin in šametne opeke, Griče pri Žalcu.

Obrtni prostori
pripravni za gostilno ali druge obrti,
so oddaje na Sv. Petra maslpu
št. 37.
Več se izve pri gosp. Martinšku
ravnotam. 3 91-3

Vsa 1443-27
parketska dela
prevzema ter da material
JOSIP PUCH
Ljubljana, Gradaške ul. 20.
Ceno Solidno!

Zhtevajte zastoj
in fanko maj veliki bogato ilustrirani katalog
s preko 300 slikami vseh vrst nikljastih, sre-
brnih in zlatih ur, dalje vseh vrst solidne zlat-
nine in srebrnine, zlatbit jeklenega in usjat-
ga blaga, kadnih priprav itd. po izvirnih
3705 3 tverniških e nah

Nit jasta ura remonto-
arka K 3 10
Njem Roskopf pat 4-
Švicarska izvirna Ros-
kopf pat 5-
Regist Adler Ros-
kopf niklasta remon-
t arka na s dro 7-
Goldinasta remontoar-
ka s kolešjem „Luna“
in dvojnimi posrovcji
Srebrna ren ont s ko-
le-š-jm „Gloria“ dprto
Sieb na remontoarka
z dvojnimi i okrovcji 12 50
Srebrna oklopna v ržica z obročkom
na vzmet 16 gr teže 26
Ruska tulska nikljasta remontoarka s kolešjem
„Luna“ K 1 50, ura s kukavico K 8 50, budil-
nica K 2 90, kuhinska ura K 3 - schwa-
waldska ura K 2 50.
Za vsako uro 3 lita pismenega jamstva. —
Zamena dovoljena ali denar nazaj.
Prva tvernica za ure **Ivan Konrad**, c. kr.
dvoraj doravitelj Most št 687, Češko

SUKNA
In modno 2884
blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvernica za sukno
v Humpolcu
na Češkom. 19
Tverniške cene. Vzorci franco.

Sprejemanje učenk
v od c. kr. dež. vlade dovoljeno šolo
za krojno risanje in izdelovanje oblek
3735-2 se vrši s 1. septembrom 1908.
Marija Nachtigall-Slavčeva, Knaftove ulice št. 5.
Istotam se sprejmejo gospice z dežele na stanovanje in hrano.

I. Wanek
krznar in izdelovatelj čepic 3647-4
v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 21
priporoča sl. občinstvu svojo bogato zalogo najfinejših kožuhov, klobukov, lastno izdelovanje čepic vseh vrst ter velika zaloga raznovrstnih kož. St. vojaštvo se opozarja na b. gato izb ro kap in vseh drugih vojaških potrebščin.
Prevzema vsa v svojo stroko spadajoča popra-
vila proti najnižji ceni ter kupuje kože ali jušine
po najvišjih dnevnih cenah.
Postrežba točna, cene solidne.

Bodite previdni 3768
kadar izbirate sredstva za negovanje las Soliden, reelen
izdelek, že desetletja preizkušena
dr. Dralleja
brezova voda za lase.
Najzlahnejše in najbolj prirodno sredstvo za negovanje las.
Zabranjuje izpadanje las. Jačl lasišče. Pre-
rečuje tvoritev prhljaja. Poživlja žil ce.
Pazite izrecno na ime „Dr. Dralle!“
in na nepoškodovano zatvorno preg co.
Dobi a se povsed.
Mnogi posnetki dokazujejo samo, kako priljubljen je ta izdelek
Zaloga na debelo za Avstro-Ogrsko:
M. Hoffmann & Ko. Dečin na Labi.

Drože! Kvas!
Pozor! Svoji k svojim!
Priporočam se slovenskemu občinstvu, pekovskim mojstrom in
trgovcem, naj kupujejo in naročajo edino 3521-6
Ciril-Methodove drože
najboljše kakovosti in po nizki ceni. Nobeden gg-
pekov in trgovec naj bi ne ostal odslej brez tega blaga,
ki se prodaja naši potrebni šolski družbi v korist.
Naročajte val žitne drože edinole od domačega
narodnega izdelovalca
Maksa Zalokerja v Ljubljani
v lastni hiši, Kladezne ulice šte. 17. Rečne ulice šte. 5.
Ta izdelek prodaja samo on v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Gramofon
še skoraj nov se prav ceno prod.
Zelo pripraven za gostilničarje itd.
Kje, pove upravnistvo „Sloven-
skega Naroda“. 3742-2

Sprejmeta zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombinacijah
pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena
druga zavarovalnica. Zlati je ugodno
zavarovanje na doživetje in smrt s
manjšajočimi se vplačili.
Vsak član ma po protoku petih let
pravico do dividende.

„SLAVIJA“ 45-112
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondl: 41,335.041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814 430-97 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa pojavnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gosposkih ulicah šte. 12.

Zavaruje poslopja in premočnine proti
požarnim škodam po najnižjih cenah
Škode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder postuje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne
podpore v narodne in občnokovistne
namene.

Narodna knjigarna
Ljubljana, Jurčičev trg 3
Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami.

Veletrgovina z vinom
Brača Lučić-Roki
3595-5 **Viz (Dalmacija)**

priporoča gospodom trgovcem, da prej nego se oskrbe s vinom, ne pozabijo, obrniti se nanjo, ki je pripravljena tudi posredovati za nabavo našega
najglasovitejšega dalmatinskega vina
OPOLA in BELEGA.

Pozor, trgovci!
Edino na izvoru kupljenemu vinu je zajamčena naravnost.
Vzorci na zahtevo.

GLOBIN je najboljša in najfinjša
čistilo za čevlje.
7 1190-7 **Dobiva se povsod.**

Zaloga pohištva

v ljubljanskem „Kolizeju“ na Marije Terezije cesti št. 11

Puc & Komp.

dobavlja kompletne sobne oprave. Vedno velika izbira. Tapetniško blago in železno pohištvo. Lastne delavnice. 2825-20

Novost!

Zastoj in poštne prosto naročajte
moj novi veliki

cenik s koledarjem

za vsakovrstna darila, ki je ravno izšel.

FR. ČUDEN urar in trgovec
v Ljubljani.

Modna trgovina J. KOSTEVC

Ljubljana .: Sv. Petra cesta št. 4 .: Ljubljana

Vljudno naznanjam p. n. občinstvu, da sem izdatno povečal svojo manufakturno trgovino pod zgorajšnjo trdka na istem prostoru ter tudi popolnil svojo zalogo z najnovejšim blagom, kar mi jamči, da bodem v bodoče svojim čast. odjemalcem še točneje zamogel postreči.

Opiraje se na svojo dosedanjo solidnost in točnost, se nadejam in prosim iste blagonaklonjenosti, katero opravičiti se bodem vestno potrudil.

Z odličnim spoštovanjem
3315-6 **J. Kostevc.**

Hotel „Ilirija“ v Ljubljani

Kolodvorske ulice.

3 minute od južnega kolod. ora. — Telefon št. 163.

Podpisana dovoljuje si slavnemu občinstvu vljudno naznaniti, da so vsi restavracijski prostori hotela „Ilirija“ popolnoma prenovljeni, ter da je pred vsem za točno in solidno postrežbo čest tih gostov preskrbljeno.

Priporoča se priznana dobra kuhinja ter najboljše pristna domača in tuja vina. Izborno vedno sveže delniško in pilsensko pivo. Vina v buteljkah vseh vrst. 3484-7

Sprejema se opoldanski in večerni abonement na hrano. Slavna narodna društva, korporacije, klubi, plesne družbe se opozarjajo na pripravne salonske prostore za prireditve zborovanj, veselic, družbinskih večerov, banketov, ženitvanj itd.

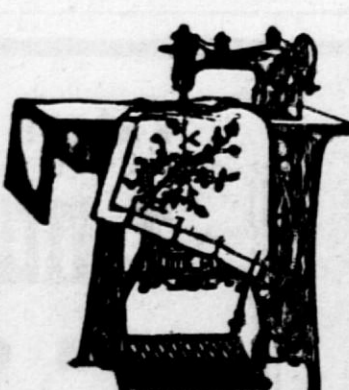
Potujočemu občinstvu so na razpolago udobno urejene, najlegantnejše sobe za tujece. Zmerne cene. — Solidna postrežba. Za mnogobrojen obisk se vljudno priporoča

Marija Novak,
hotelirka

Ivan Jax in sin

v Ljubljani
Dunajska cesta št. 17

priporočata svoj bogato zalogo
voznih koles.

Šivalni stroji

za rodbino in obrt
Brosplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“

Gospodična

stara 15—17 let, večša slovenska in nemškega jezika, z dobro ljudsko šolsko izobrazbo ter dobro domačo vzgojo, se sprejme v trajno službo pri o. kr. poštnem uradu na Štajerskem. Začetna plača po dogovoru. Ponudbe, opremljene s prepisom zadnjega šolskega izprijedvala je pošiljati pod „o. kr. poštni urad“ na uprav. „Slov. Naroda“. 3694-3

Obrtno pomožno društvo
Židovske ulice št. 8
sprejema
vloge
ter jih obravnava od dne vloženja do dne odločitve. — Obresti 4 3/4

Ceno posteljno perje.

Kilogram sivega, puljenega 2 K, polbelega 2 80 K belega 4 K, prima kakor puh mehkega 6 K, veleprima puljenega, najboljše vrste 8 K. Puh, siv 6 K, bel 10 K, prsni puh 12 K, od 5 kilogramov naprej franko.

Izgotovljene postelje

iz gostonitega, rdečega, modrega, rumenega ali belega inleta (nankinga) pernica, velikost 170x116 cm, z dvema zglavnikoma, 30x58 cm, zadostno napolnjeno z novim, ščiščinim in stanovitnim perjem, 16 K, napol puh 20 K, puh 24 K, pernica sama 12, 14, 16 K, zglavnik 3, 3-50, 4 K razpošlje po povzju, zavoj zastoj od 10 K naprej franko. 3594-3

Maks Berger
eschenitz št. 225, Šumava, Češko.
Neugajajoče se zamenja ali denar vrne. Cenovniki zastoj in franko.

Narodna knjigarna
v Ljubljani

na Jurčičevem trgu št. 3.

priporoča

kancelijski, konceptni, dokumentni, ministrski, pisemski, ovitni in barvani papir.

Kasete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige

v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov in risank.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izber

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tablic, gobic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, humoristične, umetniške vseh vrst od najpreprostejših do najfinjših.

Albumi za slike in dopisnice, vezane v pliš in v usnje.

Poezijske knjige.

Podobice za otroke.

Leseni okvirčki za razglednice.

Risalne deske, trikotniki, palete, risalna ravnila, tuše, čopiče.

Notesi in tintniki.

Slavnemu občinstvu in drugim korporacijam v mestu in na deželi se priporoča domača

3521-6

stavbna trdka

Ivan Ogrin

v Ljubljani, Karlovska cesta št. 5.

Slovenska trdka čevljev

domačega in tovarniškega izdelka

MATEJ OBLAK

čevljarski mojster

Kongresni trg št. 6 Ljubljana Kongresni trg št. 6

3462-8

se slavnemu občinstvu priporoča.

Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo v lastni delavnici.

Veletrgovina z železom

„Merkur“

3599-5

Peter Majdič v Celju

se priporoča cenjenim odjemalcem.

Št. 334/pr.

Razpis službe.

3758-2

Pri magistratu deželnega stolnega mesta Ljubljane serazpisuje

služba tržnega nadzornika

s prejemki IX. (odnosno VIII) činovnega razreda magistratnih uradnikov, to je letno plačo K 2800—, dejalnostno doklado K 500— in štirimi v pokojnino vtevnimi petletnicami à K 200— ter s pravico do napredovanja v VIII. činovni razred magistratnih uradnikov (odnosno z letno plačo K 3600—, dejalnostno doklado K 600— in štirimi v pokojnino vtevnimi petletnicami à K 400—.

Službo se ima nastopiti dne 1. januarja 1909.

Od reflektantov na službo tržnega nadzornika se zahteva, da so dovršili živinozdravniške študije in da so teoretično in praktično vešči poznavanja in preiskavanja živil.

Prosilec za razpisano službo je vložiti s potrebnimi dokazili opremljene prošnje najkasneje

do 15. novembra 1908

pri predsedstvu mestnega magistrata, ker se pozneje došle prošnje ne bi vpoštevale.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 15. oktobra 1908.

Največja pralnica in svetlolikalnica na Kranjskem

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 8

je sedaj opremljena z 12 električnimi motorji in zračno sušilnico, da se perilo v najkrajšem času opere, posuši in zlika.

::: Cene so znižane in nižje kot drugod. ::: ::

Po tej napravi se perilo ne le varuje, marveč tudi res čisto opere in napravi kot novo. — Z dežele poslano perilo se vrne v 4 dneh oprano in zlikano.

Za številni obisk se priporoča velespoštovanjem

3316-6

A. Šarc.

Morebitne reklamacije naravnost meni.

Naznanilo Slovencem!

Slav. občinstvu vladno naznanjam, da ostanem v nadi, da se bodo sedaj razmere za slov. trgovine v Ljubljani predrugačile, še nadalje v Ljubljani na sedanjih prostorih
Mestni trg št. 19.

S
spoštovanjem

Prva slovenska modna trgovina za gospode, **Engelbert Skušek.**

Za danes naj sadostuje, ako naznanim, da sem stopil z največjo češko tovarno perila v trgovsko zvezo in da bom tudi s drugim blagom lahko najbolje postregel česar se bo slav. občinstvo pri prvem nakupu lahko takoj prepričalo. V nadi, da me bo slav. občinstvo v bodoče kar najbo j podpiralo, zagotavljam najcenejšo potrežbo.

3633 5

JAKOB ŠIMENC

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Gradišče št. 14 in Simon Gregorčičeve ulice št. 3

priporoča slovenskemu občinstvu svojo

veliko zalogo cvetlic in rastlin, palm i. t. d.

Jzdelnjem tudi lepe vence in šopke in sploh vsa v to stroko spadajoča
:: dela :: Vnanja naročila točno in solidno :: Cene nizke. ::

Brzojavna naročila pod naslovom: 3504-7

Jakob Šimenc, Ljubljana.

Vinski mošt

sladek, pristen, bel in rdeč, domač pridelek

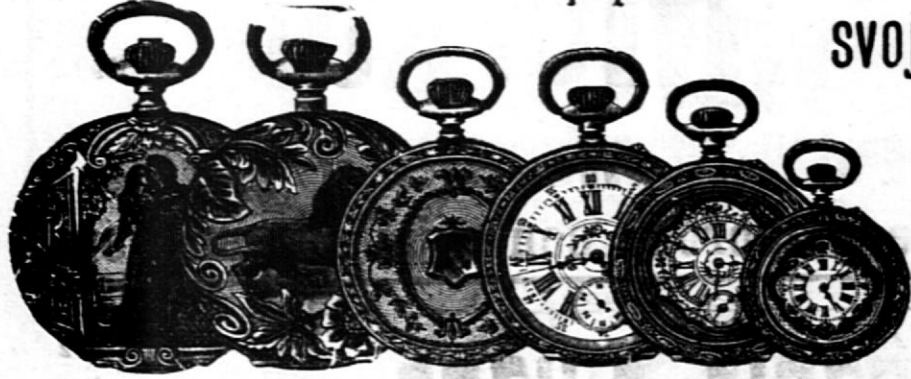
tvrdke **Br. Novakovič**

se toči v Sodnijski ulici št. 4 in na Rimski cesti št. 5.

H. Suttner

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino

Mestni trg, nasproti rotovža Ljubljana Mestni trg, nasproti rotovža
priporoča

svojo veliko zalogo

vseh prvih in najboljših

vrst pravih švicarskih

:: zlatih in srebrnih ::

žepnih ur najboljšo-

večih znamk Schaff-

hausen, Glashütte,

Omega, Bilodes, Urania, Roskopf itd., zlatih in srebrnih verižic, obeskov, okraskov, zaponk, uhanov in prstanov z navadnimi in briljantnimi kamni; pristno srebrnega in kina jedilnega orodja, nastavkov ter drugih predmetov iz kina srebra.

Vedno največja izbira najnovejših salonskih ur, ter specialitete stenskih ur s kukavico, budilk in drugih. 3549 5

Zahtevajte moj veliki cenik, ki ga tudi po pošti pošljem zastoj in poštnine prosto. Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev!

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

nagrobnih vencev

1 m 3600-5
trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence!

V prijaznem trgu Sevnici se proda nova, zidana

enonadstropna hiša

z gospodarskim poslopjem ter lepim velikim vrtom, pripravna za gostilno, trgovino, poletno stanovanje, ali kot najemna hiša. Zdaj je prvo nadstropje oddano stalnim najemnikom. Hiša je moderno zidana. Denarja je treba le 4000 K, drugo se lahko prevzame vknjiženo.

Natančnejša pojasnila daje Matija Kozinc v Sevnici 3626-4

Krasno **BLUZE** 94
največja izbira v svili in drugem modnem blagu tudi po meri. Vsaokovrstna krila, perilo in otročje obleke
priporoča po najnižjih cenah
M. KRISTOFIČ
por. Bučar
STARI TRG št. 28.

Prva goriška vinska klet

Ljubljana, Stari trg št. 13.

Da zamoremo ustreči želji p. n. odjemalce nabavili smo osebno še različna vina samo prve vrste, za kojih pristnost se popolnoma jamči, ter zagotavljamo vedno točno in vestno potrežbo.

1885-44 Cene vin:

Isabela črna	1/2 litra	K 0 28
Furlansko črno	"	" 0 32
Toran istrski črn	"	" 0 36
Refoško istrski črn	"	" 0 40
Modra frankinja	"	" 0 44
Cviček najfinejši	"	" 0 44
Burgundec	"	" 0 60
Toran braški	"	" 0 60
Vipavsko belo	"	" 0 32
Istrsko belo	"	" 0 32
Goriško rumeno	"	" 0 36
Rebula prve vrste	"	" 0 40
Rizling goriški	"	" 0 60
Muškatleec	"	" 0 60
Pelinkovec (Wermouth)	"	" 0 80

Modni salon

Častitim damam priporoča

: klobuke :

le najfinejšega okusa

Jda Škof - Vanek

:: Pod Trančo. ::

Žalni klobuki vedno pripravljani. Zako tudi venci s trakovi in razne cvetlice.

:: doma izgotovljene. ::

Redka prilika.

Ker se mi je posrečilo prevzeti neko zamujeno pošiljatev velikanske partije površnikov proti neprimerno nizki ceni in mi nedostaja prostora, oddam

fine površnike za gospode po 20 K,

fine površnike za dečke po 12 K.

Površniki so v izložbah razstavljeni.

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, pod Narodno kavarno. 858-69

* Slovenci Slovencem *
Zelo važno za trgovce in obrtnike

Ker imam še precejšnjo zalogo reklamnih koledarjev za leto 1909

in je sedaj skrajni čas, da si jih vsakdo nabavi, zahtevajte vzorce katere radevolje pošiljam na ogled.

Cene so brez konkurence

tako da mi je mogoče s tiskom in blokom vred oddajati

komad po 15 vin.

Vsem Slovencem se priporoča

Fr. Iglič, Ljubljana, Mestni trg 11.

Podpirajmo se medsebojno! V slogi je moč!

Izvozna pivovarna

in
tvornica slada

v Senožečah na Kranjskem

priporoča cenjenim gg. gostilničarjem

in slavnemu občinstvu svoje izborno

marčno, eksportno

in
à la plzenjsko

PIVO

po najnižji ceni.

3685 4

Za jesensko in zimsko sezijo

se opozarja na

manufakturno

trgovino

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice — Lingarjeve ulice

Ljubljana.

katera je že popolnoma založena

z najnovejšim blagom

za dame in gospode,

ter drugimi zimskimi potrebščinami.

Cene najnižje!

3614 2